DATED MATERIAL
This issue of „Vaba Eesti Sõna" was mailed in New York on March 27, 1996

ENGLISH SECTION
In this issue on page 7

VABA EESTI SÕNA

FREE ESTONIAN WORD

ISSN 8755-5808; Mailer # 834

Estonian Newspaper
2nd class postage paid at New York, NY

Neljapäeval, 28. märtsil 1996
Nr. 13, (2428) XLVIII aastakäik
Üksiknumber $1.-

Thursday, March 28, 1996
No. 13, (2428) Volume XLVIII
Single copy $1.-

Toimetus: Tel: (212) 689-2939
Talitus: Tel: (212) 686-3356
Fax: Tel: (212) 686-3356

Toimetus ja talitus
243 East 34th Street
New York, NY 10016

Kahekordne juubel Kalifornias

21. veebruaril pühitses San Carlose linnas oma 95. sünnipäeva tuntud rahvategelane ja Eesti Vabadussõja veteran **Hans Leeman**, kes oma elatud aastate jooksul on palju andnud Eesti riigi ja rahva heaks.

Hans Leeman sündis 21. veebruaril Tartumaal, Saadjärve vallas, Tabivere (Voldi) külakooli õpetaja pojana. Pärast sama valla ministeeriumikooli lõpetamist siirdus ta 1912.a. õppima Tartu kroonugümnaasiumi, mis aga 1918. aastal muudeti saksa õppekeelega kooliks ja Hans Leeman koos teiste rahvuslikult mõtlevate eesti noortega otsustas üle minna eestikeelsesse Hugo Treffneri nimelisse gümnaasiumi.

Vabadussõja puhkemisel, kui hakati kujundama Eesti võimu ja valitsust, langes osa sellest ka vanematele koolipoistele ja koolitööd pooleli jättes astub H.L. Kaitseliitu kohaliku korra alalhoidmiseks. Varsti saab sellest grupist Tartu Vabatahtlik Pataljon, mis võitleb juba Vabadussõja rindel. Valitsuse käsul 1919.a. alguses tõmmati koolipoiste väeosa tagasi Tartusse, korraldusega kootööd jätkata, sest noorel riigil on ka koolitatud inimesi vaja. Peatselt aga kasarmeeriti vanemate klasside õpilased ja neist moodustati Tartu Kooliõpilaste Pataljon, mis tegutses nii rindel kui tagalas.

1920. kevadel, kui sõjategevus vaibub, lõpetab ta gümnaasiumi ja asub sügisel Tartu Ülikoolis keemiat õppima. Olles aga ühiskondlikult meelestatud, vahetab ta 1923.a. teaduskonda ja uueks õppealaks saab õigusteadus.

Ülikooli aastatel leiab Hans Leeman ka oma elukaaslase Emilie ning nad abielluvad 20. veebruaril 1926.

Võideldes majanduslikkude probleemidega, kuid siiski olles aktiivne mitmesugustes organisatsioonides, lõpetab H.L. ülikooli 1929. aastal.

Olles töötanud juba paar aastat enne kooli lõpetamist Paide jaoskonnakohtuniku sekretärina, saab temast nüüd pärast kooli lõpetamist aktiivne Paide linnaühiskonna liige. 1937. aastal saavutab ta vandeadvokaadi tiitli ja 1939.a. valitakse ta Paide linnapeaks.

Varsti algab aga II maailmasõda, mille keerises tuleb põgeneda koos perekonnaga Saksamaale ja sõja lõppedes saab ta ajutiseks elukohaks 1945. aasta sügisel Augsburgi põgenikelaager.

1949. aasta juulis avaneb aga võimalus asuda USA-sse ja nüüd tuleb hakata töötama ning elama normaalses ühiskonnas, et tagasi võita seda, mis sõja-aastatel kaduma on läinud. Uueks alaliseks elukohaks saab New Yorgi linn ja kui esialgsed kohanemismured murtud, hakkab aega ja tahtmist juba olema ühiskondlikus töös kaasalöömiseks. Ta on aktiivne nõukogu ja juhatuse liige nii eesti kirikus, laulukooris kui ka New Yorgi Eesti Haridusseltsis, andes suure panuse nende organisatsioonide heakäigule ja eestluse alalhoiule paguluses.

1966. aastal, kui kätte jõuab 65. eluaasta, tehakse ühine perekondlik otsus asuda Illinois'i, et kogu perekonnal koos tütardega, kes seni on laialipaisatutena üle USA mandri elanud, oleks võimalik jällegi koos elada. Kohalik karm ja külm kliima aga tekitab talle kopsudega probleeme ja nii saab uueks elukohaks 1969. aastal Kalifornias San Carlos'e linn, kus mahe Kalifornia kliima aitab kaasa tervise paranemisele. Ka siin leiab Hans Leeman aega, et kohalikus eesti kirikus, seltsis ja laulukooris jõu ja nõuga kaasa aidata.

Üliõpilasorganisatsioonidest kuulub Hans Leeman Eesti Üliõpilaste Seltsi juba 1923. aastast ja ta on palju andnud, et see organisatsioon on saanud paguluses püsida ning võidelda Eesti vabaduse taastamiseks.

Samaaegselt 95. sünnipäeva pühitsemisega tähistasid **Hans ja Emilie Leeman oma 70. pulma-aastapäeva** 20. veebruaril laste, sõprade ja kaasmaalaste ringkonnas.

Hans ja Emilie Leeman'ide sõbrad ja tuttavad üle USA mandri õnnitlevad juubilare nende haruldaste tähtpäevade puhul ja soovivad neile jätkuvat tervist ning jõudu ühisel eluteel.

H.O.V.

Läti Eesti Selts ÜEKN-i uueks liikmeks

Järjekordne Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu Täiskogu koosolek toimus laupäeval, 16. märtsil s.a. New Yorgi Eesti Majas. Täiskogu otsustas esmakordselt laiendada oma tegevust väljaspool endist nn. läänemaailma, rahuldades Läti Eesti Seltsi soovi astuda ÜEKN-i liikmeks. LES avaldas selleks soovi möödunud aasta ÜEKN-i juhtkonna septembrikuu nõupidamisel Tallinnas. Lätis elab umbes 3000 eestlast.

Kõik täisliikmed ja lihtliikmed olid koosolekul esindatud: Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides (ERKÜ), Eestlaste Kesknõukogu Kanadas (EKK), Rootsi Eestlaste Liit (REL), Austraalia Eesti Seltside Liit (AESL), Inglismaa Eestlaste Ühing (IEÜ), Eesti Ühiskond Saksa Liiduvabariigis (EÜSL) ja eesti seltsid Belgias ja Prantsusmaal. ÜEKN loodi New Yorgis 42 aastat tagasi, eesmärgiga ühendada välismaal asuvate eesti keskorganisatsioonide võitlust Eesti vabastamiseks.

Külaisena viibis koosolekul Eesti Vabariigi suursaadik ja alaline esindaja ÜRO-s Trivimi Velliste. Koosoleku juhatajateks valiti Mäido Kari ning Mati Kõiva. Kuuetunnine koosolek arutas läbi ja kinnitas tegevuskava, tulevikusihid ja Vabadusfondi hetkeseisu. Senine esimees, kolonel Ylo Anson Connecticutist valiti tagasi. Koosolekust võtsid isiklikult osa ERKÜ esimees Juhan Simonson, EKK esimees Laas Leivat ja REL-i esimees Peeter Luksep. Teisi esindasid liikmesmaade poolt määratud kohaliku juhatuse asemikud. Koosolek avaldas tänu tehtud töö eest andisele ÜEKN-i esimehele, kauaaegsele juhatuseliikmele ja Austraalia eestlaste esindajale juhatuses, Mäido Karile, kes nüüd tõmbus ÜEKN-i tegevusest tagasi. Austraalia eestlased on nüüd määranud Vello Ederma oma esindajaks ÜEKN-i juhatuses. Vello Ederma on ühtlasi ERKN-i esindajaks Washingtonis, Kesk- ja Ida-Euroopa Koalitsioonis.

Suursaadik Velliste rõhutas oma sõnavõtus, et erilise panuse peab tegema eesti noortele. Ta kutsus kogu eestlaskonda ühiselt töötama Eesti tuleviku heaks. Suursaadik Velliste ütles, et teatavad pettumused on tekitanud lõhed arusaamas kodu-Eesti ning välis-Eesti vahel, kuid neist peab üle saama.

Oma möödunud aasta tegevusaruandes mainis Ylo Anson, et rahalised toetused on suunatud stipendiumitele ja üldrahvuslik/ühiskondlikele ettevõtetele. Ta toonitas, et ÜEKN ei saa põhikirja alusel toetada kasutaotlevaid ettevõtteid. Vabadusfondi põhikapital on investeeritud Ühendriikides ja toetussummade aluseks on investeeringute protsendid. Ainuke toetus põhikapitalist otsustati möödunud aasta Täiskogu poolt, anda „Mementole" uurimaks möödunud ajastu repressiivpoliitika tagajärgi. Aastaks antakse välja umbes $25 000 väärtuses stipendiumeid Eestis õppimiseks.

Lisaks on toetatud ajakirja „Kaitse Kodu", entsüklopeediate ning sõnaraamatute saatmist eesti koolidele ning raamatukogudele ja mitmeid muid mittekasutoovaid ühiskondlikke/rahvuslikke projekte.

Välisvõitluse tasandil on igal liikmesmaal olnud kontakte oma valitsuste ning parlamentidega, et aidata kaasa Eesti arengule ning julgeolekule, arvestades üha valjemaid Moskva ähvardusi Eesti vastu. Eriti USA-s ja Kanadas on toetatud Eesti pürgimist NATO liikmeskonda. Washingtonis osaleb ÜEKN aktiivselt Kesk- ja Ida-Euroopa Koalitsioonis, kuhu kuuluvad kaksteist rahvust kaheksateistkümnest organisatsioonist. Koalitsiooni eesmärk on oma päritolumaade huvide kaitsmine kongressis, Valges Majas ning ameerika üldsuses. Lisaks seaduseelnõude mõjutamisele oli erakordseks saavutuseks kohtumine president Clintoniga veebruaris tema kutsel, kus president kinnitas, et NATO laienemine toimub sihikindlalt. Ta ütles, et Venemaal ei ole vetoõigust liikmekssaamisel ja et mingit nn. „teist Jaltat" ei tule. Koalitsioon tegutseb aktiivselt edasi. Mingit „tagasilibisemist" nendest lubadustest ei ole.

Täiskogu kinnitas ulatusliku tegevuskava, kus esikohal on Rahvuskongressi läbiviimine Stockholmis, ESTO-96 raames. Otsustati jätkata intensiivset võitlust liikmesmaades Eesti riigi ning rahva huvide eest, tihendada koostööd nii ÜEKN-i liikmesmaade vahel kui ka väljaspool asuvate struktuuridega, jätkata stipendiumi-programmi ja ajakohastada ÜEKN-i põhikiri. Täiskogu otsustas toetada demokraatlikku arenguprotsessi Eestis ja kaitsta väliseestlaste huve, eriti erastamise õiguspärast rakendamist, võõrandatud varade tagastamist ja õiglast kompenseerimist.

Vello Ederma

Kindral Einseln ei ole rahul Kaitsejõudude Peastaabi kaadripoliitikaga

Kindral Aleksander Einseln avaldas Stockholmis Eesti Majas rootsieestlastega toimunud kohtumisel rahulolematust Eesti Kaitsejõudude Peastaabi kaadripoliitikaga. Kommenteerides Eesti Kaitseväe Peastaabis toimunud muutusi pärast tema lahkumist, ütles Einseln, et peale ühe inimese, keda ta ei tunne, on sinna tagasi toodud inimesed, keda ta joomise ja ebaeetilise käitumise pärast oli välja visanud. Refereerides 14. märtsil sellel koosolekul kõneldut, kirjutas Eesti Päevaleht, et Einseln tegi ka oletusi oma ametist vabastamise põhjuste kohta. Einseln kinnitas, et tema tegi ettepaneku moodustada **Balti sõjaline liit**. Kolme Balti riigi kaitsevägede juhatajad olid tema sõnul nõus moodustama vastavad struktuurid, kui poliitilised juhid otsustavad taolise liidu luua. „Balti Assamblee kiitis ettepaneku heaks, kuid kaitseministri Ööveli poolt kokku kutsutud Balti riikide kaitseministrid teatasid, et mingit liitu ei saa olema, ainult koostöö. See surve tuli ida poolt, kuna paljud asjad, mis on seotud Balti koostööga, on venelastele väga häirivad," ütles Einseln. Küsimusele, kas Einselni lahkumine tähendab, et Eesti sõjaväest saab jälle punaarmee, vastas Einseln eitavalt, kuid möönis Eesti kaitseväe sovjetlikku orientatsiooni.

Välisministeeriumi pressi- ja infoosakond, 15. märtsil.

Eesti välisministri Siim Kallase visiit Jaapanisse tihendas Eesti ja Jaapani suhteid

Välisminister Siim Kallas viibis oma delegatsiooniga Jaapanis 11.-16. märtsini Jaapani välisministeeriumi kutsel. Tegemist oli Eesti jaoks esimese nii kõrgetasemelise visiidiga Jaapanisse.

Välisminister Kallase Jaapani visiidi eesmärk oli Eesti ja Jaapani vaheliste suhete tihendamine ja Eesti investeerimiskliima tutvustamine, konkreetsetest investeerimisprogrammidest ja majanduskoostööst juttu ei olnud, ütles 17. märtsil Eesti delegatsiooni koosseisus Jaapanist naasnud välisministeeriumi poliitikaosakonna juhataja Riina Kionka.

Kionka sõnul hindas Kallas kõige olulisemateks kohtumisi Jaapani välisministri Yukihiko Ikeda ja Jaapani Tööstuspanga juhiga.

Eesti ja Jaapani välisminister kõnelesid kohtumisel kahe riigi omavahelistest suhetest ja leidsid, et Eesti ja Jaapani majandussidemeid tuleks tihendada ja elavdada.

Välisministeeriumi pressiesindaja teatel väljendas Kallas Eesti soovi sõlmida Jaapaniga topeltmaksustamise vältimise leping ning kultuuri-, haridus-, teadus- ja spordialane leping.

Järg 6. lk.

„VABA EESTI SÕNA" — "FREE ESTONIAN WORD"
ESTONIAN WEEKLY

Owned and published every THURSDAY by THE NORDIC PRESS, INC. 243 East 34th Street, New York, NY 10016; Tel. (212) 686-3356
EDITORIAL OFFICE: 243 East 34th Street, Estonian House, New York, NY 10016; Tel. (212) 689-2939. Editor: Airi Vaga. Editorial board: William Salmre Juhan Simonson ja Thomas Vaga
BUSINESS OFFICE: 243 East 34th Street, Estonian House, New York, NY 10016; Tel. (212) 686-3356. Maret Purasson.
BOARD OF DIRECTORS AND OFFICERS OF THE CORPORATION: Olev Olesk, President; Jüri Martinson, Vice President; Aime Andre, Secretary; Ines K. Horton, Treasurer; Counselours — Hans Kobin, Juhan Simonson, Thomas Vaga.

Second class postage paid at post office NEW YORK, NY.

SUBSCRIPTION RATES: by second class mail $52.00 a year, $27.00 - 6 mo. $14.00 3 mo. By first class mail $67.00 a year, $34.00 - 6 mo. $18.00 - 3 mo. Single copy $1.00. Address change $1.00.
ADVERTISING RATE: $12.00 per one column/inch. ADVERTISING deadline: THURSDAY preceding publication date.
Opinions expressed in signed or initialed articles do not necessarily represent the views of the editors. The editors cannot be responsible for unsolicited manuscripts.

VES fax: (212) 686-3356

Postmaster: Send address changes to "Free Estonian Word", 243 East 34th Street, New York, NY 10016.

Eesti välisministri USA-visiit

Washingtonis toimub praegu Eesti Vabariigi välisministri Siim Kallase ametivisiit. See tuleb ajal, mis on tulvil pahaendelistest sündmustest nii maailma kui Eesti mastaabis. Moment on selline, kus Eesti vajab toetust ja julgustust. Eesti rahvas peab põialt hoidma, et minister Kallas leiaks selleks vajalikud juurdepääsuteed ja isikud.

Vene Duuma arvas 15. märtsil heaks sõkeerida kogu maailma resolutsiooniga Nõukogude Liidu taastamiseks. Resolutsioon (250 häält poolt, 95 vastu) ei oma seaduse jõudu, ta on vastuolus Vene konstitutsiooniga ning Saksa välisministri Klaus Kinkeli jt. hinnangul ka rahvusvahelise õigusega. Kuid see ei ole vähendanud nõukogudejärgsete riikide kartust selle ees, mida juunikuised presidendivalimised Venemaal võivad kaasa tuua.

Vene president Boriss Jeltsin, mõistes resolutsiooni hukka, käis ühe etturi ruudu võrra edasi võimaliku vastuaktsiooni suunas, kui ta ütles, et resolutsioon „tekitab kahtlusi nii Duuma enda legitiimsuse kui ka presidendivalimiste võimalikkuse suhtes" *(„Deutsche Presse", 16. märts).* **See kõlab kui võimalik gambiit malemängus presidendivalimiste edasilükkamiseks.**

On mõeldav, et väisminister Kallasel on tulnud USA-s vastata mõnelegi teravale küsimusele poliitilise arengu kohta Eestis. Teada on, et peaminister Vähi on püüdnud ajakirjandust suukorvistada, õnneks edutult. Opositsiooni poolt on hukka mõistetud ka tema etteheide Riigikogu Euroopa-delegatsioonile, et selle hääletamine Venemaa Euroopa Nõukogusse võtmise vastu võib viia Eesti-vastaste majandussanktsioonide kehtestamisele Venemaa poolt. Ekspeaminister Mart Laari hinnangul on sellise hirmuavaldusega rikutud Eesti senist välispoliitilist doktriini; ekspeaminister Andres Tarand nimetab seda koguni „välispoliitiliseks prohmakaks" *(„Postimees", 22. veebr.).* **Küsimusi võivad tekitada ka kaitseminister Ööveli kaadripoliitika ja kaitsekontseptsioon ning jätkuvad lahkhelid valitsuskoalitsioonis eneses. Valitsuse praeguse liini kohta võib kuulda opositsiooni poolt iseloomustusi nagu „haldusriik" ja „resovjetiseerimine".**

Välisminister Kallase esmaseks huviks võiks olla välja selgitada, kuivõrd teated sellistest sündmustest võivad olla mõjutanud USA poliitikute isiklikku hoiakut Eesti suhtes.

USA välispoliitikal on aga praegu tegu omadegi probleemidega. Hiina jõudemonstratsioonid Taiwani vastu, Põhja-Korea näljahäda koos pahaendelise vägede liikumisega ning iiri ja islami terroristide jätkuvad pommiatentaadid on andnud vabariiklikule opositsioonile moona Clintoni valitsuse süüdistamiseks lühinägelikkuses ja kriisiprofülaktika mahamagamises.

Ameerika veteran-kommentaator Paul Greenberg tsiteerib Riigidepartemangu hiljutist vabandust kõvakäelisema Hiina-poliitika hülgamise eest: „Meie arvates ei ole tõendeid, et kaubandussanktsioonid Hiina vastu võiksid anda tulemuseks olulisema paranemise (Hiina) inimõigustes" *(„Washington Times", 15. märts).* **Greenberg lisab, et USA selline defetistlik deklaratsioon oli Hiinale just signaaliks, et ta võib rahuga alustada Taiwani terroriseerimist oma lahingurakettidega. Siin on muide tegu huvitava paralleeliga Clintoni ja Vähi valitsuse vahel vähemalt ühe kriitiku hinnangul. Mart Laar ütleb nimelt, et umbes samal viisil andis Vähi Moskvale signaali, et Eesti on valmis Vene majandus-sanktsioonide kartusel järeleandmisi tegema — asi, millest eelmised valitsused on rangelt hoidunud. „Kahjuks on peaminister (Vähi) ... Venemaale näidanud, mis nupule tuleb edaspidi vajutada, kui soovitakse Eestilt midagi saada," kirjutab Laar** *(„Postimees", 4. märts).*

Näib, et välisminister Kallasel on tulnud USA-s teotseda pingelisemas õhkkonnas kui tema eelkäijatel, kelle pagasis oli vahest vähem koduste kontroversside taaka.

Ilmar Mikiver

Eesti hümn ja Fredrik Pacius

Meie teame, et Eestil on Soomega ühine hümn ja et selle viisi on komponeerinud Fredrik Pacius. Aga meist paljudki ei tea, et Fredrik Pacius ei olnud soomlane, vaid sakslane. Nii on siis meie rahvushümn hoopis võõra päritoluga, vähemalt mis viisisse puutub.

Aga vaevalt me teame lähemalt Fredrik Paciuse isikust. Seetõttu on ehk õigustatud tema isikut tutvustada.

Nagu juba tähendatud, oli Pacius sakslane. Aga kuidas sai temast soomlaste ja nende kaudu ka meie rahvushümni viisi autor? Olgu siinkohal märgitud, et Pacius ei olnud enne 25. eluaastat Soomes käinudki.

Fredrik Pacius (sünninimega Friedrich) Pacius sündis 19. märtsil 1809 Hamburigs, Saksamaal, sakslastest vanematest. Ainult väidetavalt kergelt voolas temas ka kauget itaalia verd. Tema sünniaeg sattus kokku Soome riigipäeva avamisega Vene keisri Aleksander I poolt. (Venemaa võitis Soome 1808-1809 Rootsiga peetud sõjas). Huvitava seigana võib ka mainida, et Hamburgis sündis veidi varem ka Felix Mendelssohn — 3. veebruaril 1809.

Kuidas Pacius aga Soome sattus ja seal juurdus?

See on omapärane lugu.

Näidates juba varakult silmapaistvat musikaalsust, asus erksa vaimuga noormees vaevalt teismelisi eluaastaid ületanult Stockholmi, kus ta oma noorusele vaatamata sai tulusa õuemuusiku koha. Aga rahutu noormees ei püsinud sellel kohal kaua. Ka läbielatud õnnetu armastus tõukas teda otsima oma õnne mujalt.

Ja nii siirduski ta 1834. aastal Helsingisse. Siin juhtus ta kokku ebatavalise õnnega — ta valiti kohe järgmisel aastal Helsingi Ülikooli muusikaõpetajaks. See oli küll kummaline, et teda kui väljaspoolt tulnut eelistati omamaalaste ees. Aga nii see oli. Ja Paciusest sai elupõline soome inimene, kes on andnud suure panuse soome rahvuskultuurile.

Paciuse Soome asumine sattus just ajale, kus soome rahvas elas läbi suurt rahvuslikku ärkamisaega. See oli aeg, kus Elias Lönnrot (1802-1884) andis soome rahvale rahvuseepose KALEVALA. (Pacius andis oma ametivande Helsingi Ülikoolis 14. veebruaril 1835 ja Lönnrot kirjutas oma VANA KALEVALA eessõna 28. veebruaril 1835).

See oli ka aeg, kus Soomes peaaegu ainuvalitses — küll rootsi keeles — luulevürst J.L. Runeberg (1804-1877). Oli ka teisi silmapaistvaid rahvuslikke tegelasi, nagu soome „rahvusfilosoof" J.V. Snellman (1806-1881), Sakari Topelius (1818-1898) jt.

Pacius rakendus kohe soome muusikaellu. Alguses viisistas ta palju Runebergi rootsikeelseid luuletusi. Kuid selle kõrval andis ta ka teistlaadi muusikat. Ja ta muutus peatselt armastatud ja jumaldatud inimeseks Soomes.

Kuid oma rahvusliku tippseisu saavutas Pacius mitte niivõrd muusikaliselt silmapaistva kvaliteediga teosega, vaid sellega ühendatud rahvuslike emotsioonidega. Selleks teoseks oli 1848. aastal Runebergi rootsikeelsetele sõnadele loodud „Maamme"-laul, millest sai Soome rahvushümn ja mis hiljem — 1869. aastal Tartu laulupeol J.V. Jannseni sõnadega muutus ka Eesti hümniks.

„Maamme"-laulu kanti Soomes esmakordselt ette soome üliõpilaspidustustel — nn. „Floora päevapidul" 13. mail 1848. Laul oli küll rootsikeelne, nagu juba tähendatud (selle korralikku soomekeelset varianti tuli veel aastakümneid oodata).

Paciusel teatakse olevat olnud suhteid ka Eestiga. Igatahes käis ta 1866. aastal Tallinnas, kus soome üliõpilastest koosnev meeskoor laulnud Paciuse saksakeelset laulu „Frühlingsglaube", mis võetud eesti publiku poolt suure vaimustusega vastu, kusjuures Paciust kantud „kuldtoolis" juubeldava rahva poolt.

1869. aasta laulupeol oma tuleproovi saanud „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" (tolleaegses transkriptsioonis: „Mo issamaa, mo õn ja rõõm") sai eestlastele hinge ülendavaks eneseavalduseks. Mis sellest, et sõnad võtsid ajapikku mingi arhailise kuju. Või just selle tõttu?

Teadagi tuli niisugusele eneseavaldusele vene okupatsiooni ajal riiv ette lükata.

Ja nagu teada, asendus see spontaanselt Gustav Ernesaksa lauluga „Mu isamaa on minu arm" (Koidula sõnadele). Seda ei saanud okupatsioonivõimud takistada.

Nüüd on „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm" oma eluõiguse jälle tagasi saanud, pärast seda kui ta oli üle 50 aasta olnud meile, pagulaseestlastele (nüüd väliseestlastele) peaaegu ainsaks troostiks.

Fredrik Pacius suri vaimselt soomlasena 7. jaanuaril 1891 Helsingis. Temast sai teatud mõttes ettevalmistaja soome muusika ajastule, mille briljantseks esindajaks on Jean Sibelius.

JKr.

Meile kirjutatakse:

REALISMIST EESTI VÄLISPOLIITIKAS

Välispoliitika on niivõrd laialdane teema, et seda saab leheveergudel käsitleda vaid osade kaupa. Järgnevalt mõtteid seoses mõned kuud ametisolnud välisministri seisukohtadega, nii nagu need ajakirjanduses on kajastunud. Mulle on jäänud mulje, et nii mitmeski avalduses on jäänud puudu realismist.

Väideldes ja võideldes juulilepete kiire ratifitseerimise eest, tuli Siim Kallas välja argumentidega: 1) Eestit ei võetaks tõsiselt, kuni lepped jäävad ratifitseerimata, 2) niikaua kui lepingud on ratifitseerimata, võib Eesti olla jätkuvalt Venemaa rünnakute ali, 3) kui lepped ratifitseeritakse, siis on Eestil piirilepingu puhul võimalus saada toetust ja mõistmist sõbralikelt riikidelt (Pm 22.XI,95).

Esimese punkti kohta saab väita ka vastupidist: mida isepäisem Eesti on ja tõrksam idast ja läänest tulevale survele järele andma, seda tõsisemalt Eestit võetakse. Kasvõi juba sellepärast, et selles nähakse probleemi. Enda eest seismine ei tohi muidugi muutuda ebarealistlikuks jonniks. Lakeisid aga ei võeta tõsiselt.

Teiseks — kas nüüd, pärast ratifitseerimist, Venemaa rünnakud tõesti lõpevad? Vaevalt. Vene suursaadiku sõnavõtt Kadriorus ratifitseerimiskirjade vahetusel ja Vene välisministeeriumi ametniku Udaltsovi „Eesti Päevalehele" antud intervjuu näitavad pigem vastupidist.

Mis kolmanadasse Kallase poolt esitatud argumenti puutub, siis lääneriikide survet Moskvale, et see tunnistaks Tartu rahu kehtivust, ei ole märgata. Seda oli ka ebarealistlik loota. Või kas on välisministeeriumil andmeid, mil viisil lääneriigid on hakanud toetama Eestit piirilepingu sõlmimisel?

VENEPOOLSEST JULGEOLEKUTAGATISEST

Siim Kallase intervjuu „Eesti tahab julgeolekutagatist" (EPL 5. I 96) kutsus esile hämmastuse. Kõigepealt nendib Kallas, et mingit „üldriiklikku kontseptsiooni suhetest Venemaaga või mõtlehes teise riigiga ei ole" ja mõtleb hakata koostama Eesti—Vene suhete bilanssi. Millega on siis välisministeerium ja selle poliitika planeerimise osakond seni tegelenud? Nähtavasti teeb Kallas etteheite ka Riigikogu väliskomisjonile.

Kallas arvab, et „ennekõike tuleb vastata küsimusele, kas Venemaa on meile ohtlik või ei ole". Kas sellele küsimusele vastamine nõuab tõesti pikemat järelemõtlemist? Kallas tahab Venemaalt garantiisid, et Vene ei ürita enam kunagi Eestit endaga või tema poolt juhitud laiema ühendusega liita. Siin saab küll vaid öelda: tahtmine on taevariik. Esiteks, vaevalt et Moskva sellist garantiid annab, see oleks vastuolus Vene enda tahtmisega. (Mis ei tähenda, et Moskva lähemal ajal hakkaks vägivaldse liitmisega pihta.) Ja kui seda antaksegi,siis ei saa selline garantii olla püsiva väärtusega. Näiteks mida lugesid Weimari vabariigi poolt sõlmitud lepingud või antud garantiid, kui hiljem Hitler võimule tuli? Väikeriigi tahtmine on üks ilus ja õnnis asi, millega rahvusvaheline tõelisus ei arvesta, eriti mitte kriisiolukordades. Seda on ajalugu küllalt näidanud.

Tahtmisest märksa tahedam on tahe. Riigi ja rahva kindlameelne tahe mitte lasta end allutada. Kahjuks on selle arendamine Eestis jäetud tahaplaanile, samuti nagu eesti rahva ja Eesti riigi tugevuse tõstmine. Selle asemel on rahvale ette maalitud ilusaid pilte, kuidas Eesti peatselt pääseb NATO-sse ja Euroopa Liitu või koguni Põhjamaade kaitse alla. Põhjala riigid meid ei kaitse, Euroopa Liitu pääsemine on alles mägede taga ja NATO liikmeks saamine on pettepilt. Lähematel aastatel saaks ainsaks konkreetseemaks julgeolekutagatiseks olla Balti riikide kindel sõjaline liit. Aga kui Einseln seda arendama hakkas, siis võeti Reformierakonna kaasosalusel kiiresti oma kohalt maha.

KOMPROMISSIST

Kallas ütles, et lepingu sõlmimisel annavad mõlemad pooled milleski järele. Ta viitas seejuures nii Moskvas tehtud juulilepetele kui käigusolevatele piiriläbirääkimistele. Vastastikusest järeleandmisest, kompromissist, nende

Järg 3.lk.

ERKÜ UUDISEID

BALTI PROJEKT MINNESOTA ÜLIKOOLIS

Aastal 1965 asutati Minnesota Ülikooli (University of Minnesota) juurde St. Paul'i linnas „Immigration History Research Center" (IHRC), mis on pühendatud peamiselt Ida-, Kesk- ja Lõuna-Euroopast väljarännanud elanikkonna ajaloo uuringutele ja vastava gruppide arhiivi materjalide talletamiseks. Aastate jooksul on sinna deponeeritud ka eestlaskonda puudutavaid materjale, nii ajalehti, publikatsioone, raamatuid kui ka organisatsioonide tegevust peegeldavaid protokolle. Kohalik Minnesota eestlaskond on arendanud kontakte instituudiga ja osa võtnud nende üritustest ja aktsioonidest.

Hiljuti külastas instituuti ERKÜ esimees Juhan Simonson, kes viibis Minnesotas Minn. Eesti Seltsi külalisena, Eesti Vabariigi aastapäeva aktuse kõnelejana. 26. veebruaril toimunud koosolekust võttis osa ka Minnesota Eesti Seltsi esimees Jaan Kuuskvere ja instituudi toetusorganisatsiooni „Friends of IHRC" esimees Kalju Kubits. Selgitusi instituudi tegevuse ja tuleviku kavade kohta andsid IHRC direktor, immigratsiooni uuringute alal laialdast tunnustust leidnud professor Rudolph J. Vecoli, abidirektor Joel Wurl ja kuraator Halyna Myroniuk.

Rõõmustava uudisena võeti eestlaskonna esindajate poolt teatavaks, et Minnesota ülikoolile on antud rahaline toetus International Research'i Exchanges Board'i (IREX) poolt Balti diasporaa uuringuteks ja arhiivimaterjalide kataloogi „Guide to Sources on Baltic diaspora" väljaandmiseks. Projekti läbiviimiseks loodab IHRC eesti, läti ja leedu arhiivide ja sellel alal tegutsevate organisatsioonide lähemale koostööle nii välismaal kui ka Balti riikides. Algüritusena on ettenähtud laiahaardeline eriteadlaste konverents Minnesota ülikoolis 25. ja 26. aprillil, millest on osa võtma kutsutud Eesti Arhiivi Ühendriikides esindaja.

Juhan Simonson kui arhiivi juhatuseliige andis kokkusaamisel lähemaid selgitusi Lakewoodis asuva arhiivi kogude ja tegevuse kohta ja juhtis tähelepanu Tartu Ülikooli juurde loodava Välis-Eesti Uuringute Keskusele ja teistele koostöö võimalustele Eestiga. Samuti arutati koostöö aluseid ja võimalusi Eesti Rahvuskomiteega ja teiste organisatsioonidega Ühendriikides.

VÄLIS-EESTI UURINGUTE KESKUS LOOMISEL TARTU ÜLIKOOLIS

Juba mõnda aega on olnud Tartu Ülikoolis kõne all vajadus luua instituut, mis oleks pühendatud väljaspool Eestit asuvate eesti ühiskondade ajaloo, tegevuse ja saavutuste uurimisele. Sellel teemal oli Tartu Ülikooli rektor professor Peeter Tulvistel ka mitmel korral arutlusi ERKÜ esimehe Juhan Simonsoniga tema Tartus viibimise ajal ja on vahetatud vajalikku informatsiooni projekti suhtes.

Nüüd on ülikooli poolt alustatud sarnase instituudi loomist ja selle nimetuseks on Välis-Eesti Uuringute Keskus. Rektor Tulviste on sellest ametlikult teatanud Lääne maailmas asuvatele eestlaskonna asukohamaade keskorganisatsioonidele. Toome alljärgnevalt prof. Peeter Tulviste 28. veebr. kirja Eesti Rahvuskomiteele Ühendriikides:

Austatud härra Juhan Simonson

Lugupeetud Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides

Eestimeelsuse alalhoidmisel läbi poole sajandi ja Eesti viimaste aastate kiires arengus on oluline osa olnud eestlastel väljaspool kodumaad. Pagulaseestlus on oma poliitilise eesmärgi saavutanud — Eesti on iseseisvunud. Eesti kogukond välismaal on jäänud väiksemaks, on tulnud Eesti riigi kord diasporaad toetada.

Viimase poolteise sajandi vältel on oluline osa eestlastest elanud väljaspool kodumaad. Nii eestlaste kui ka kogu maailma jaoks on tulnud aeg, kus väljarändajad, pagulased, poliitilised esimgrandid on muutunud teadusliku uurimise objektiks. Seda Iisraelis, Iirimaal, Soomes, Rootsis, Lätis, Leedus, Eestis kui paljudes teistes riikides. Ei saa väita, et eestlaste diasporaad ei ole uuritud. Meie ajaloo ja kultuuri, sealhulgas pagulaskultuuri, säilitamisel ja uurimisel on välis-eesti ühendused ära teinud tohutu töö. Ehkki okupeeritud Eestis olid sarnased uuringud peaaegu võimatud, on siingi ära tehtud suur töö nn. idaeestlaste, mõõdunud sajandil Siberisse ja Kaukaasiasse väljarännanute uurimisel. Uues olukorras, kus lääne-eestluse uurimise vahemaalised ja poliitilised takistused on kadunud, peab kodu-Eesti sarnast uurimistööd koordineerima ja majanduslikult toetama.

Nende ülesannete lahendamiseks on Tartu Ülikool otsustanud 1997. aasta algul asutada Geograafia Instituudi juurde Välis-Eesti Uuringute Keskuse. Keskus on interdistsiplinaarne, töösse kaasatakse geograafid, ajaloolased, etnoloogid, sotsioloogid, keeleteadlased ja teised asjast huvitatud. Keskuse juurde rajame raamatukogu ja arhiivi. Viimasesse soovime koondada koopiad väljaspool Eestit asuvate eesti arhiivide materjalidest, samuti soovime moodustada võimalikult täieliku kollektsiooni välis-eesti väljaannetest. Peame õigeks, et originaaldokumendid säilitatakse nende tekkimise kohas. Võimalust mööda tahab Tartu Ülikool kaasa aidata arhiivide säilitamisele ning korrastamisele.

Keskuse põhikiri on koostamisel. Ülikool annab keskusele tööruumid ja palkab töötajad. keskuse loomist korraldab geograafiamagister Hill Kulu, kes praegu lõpetab oma doktoridissertatsiooni Helsingi Ülikooli juures. Meie ühiseks ülesandeks on eestluse säilitamine ja viimine kogu maailmas.

Ootame Teie ettepanekuid Keskuse loomisel, samuti loodame Teie toetusele — nii ideelisele kui materiaalsele.

Parimate soovidega Teile ja Teie organisatsioonile

Peeter Tulviste

Professor

Rektor Tulviste viibis hiljuti ametireisil Ühendriikides ja Juhan Simonsonil oli võimalus tema siin viibimise ajal kontakti võtta ning ülaltoodud kirjas olevaid ettepanekuid arutada. Rektor avaldas lootust Ühendriikide eestlaskonna tihedale koostööle selle väliseestlastele pühendatud Tartu Ülikooli ettevõtte rakendamisel ja läbiviimisel.

COLUMBIA ÜLIKOOLIS KAVATSUSEL BALTI KONVERENTS

Hiljuti esines ERKÜ esimees Juhan Simonson Columbia Ülikooli „Institute on East Central Europe" seminaril loenguga olukorrast Eestis ja Ameerika eestlaste tegevusest. Jutuajamisel seminari korraldaja dr. John Micgiel'iga selgus, et Columbia ülikoolil on kavatsus järgmise aasta jooksul korraldada Balti teemaline konverents, mille läbiviimiseks on vaja siinsete baltlaste koostööd. Avaldati soovi, et Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides ja teised eesti organisatsioonid korraldamisest osa võtaksid.

Realismist Eesti välispoliitikas

Algus 2. lk.

puhul küll kõnelda ei saa. Juulilepetes mängis Eesti oma rahvusvaheliselt hea positsiooni selgelt maha, nõustudes sõjavägepensionäride küsimuse sidumisega vägede väljaviimise külge, kuigi Laari valitsus väitis viimseni, et sidestust ei tule. Nii tekitati illusioon, nagu mõlemad pooled oleksid järele andnud. Illusioon oli muidugi Moskva poolt ette kalkuleeritud oma tahte läbisurumiseks. Eesti aktsepteeris okupatsioonivägede veteranide, kõige selgemate kolonistide, kohalejäämise ning legitimiseeris kõik sellesse puutuva tagantjärele, andis neile isegi suuremad õigused kui teistele mittekodanikele ning võttis enda kanda potentsiaalselt sadadesse miljonitesse kroonidesse ulatuvad sotsiaalsed kohustused. Rääkimata lahtiütlemisest vähemalt moraalsestki õigusest kahjutasule genotsiidi ja keskkonnasaaste eest. Kus oli siin Vene-poolne järeleandmine, sest oma väeriismete väljaviimine oli Venemaale rahvusvaheline kohustus ja mitte järeleandmine Eestile?

Piirilepinguga kordub sama. Eesti tegi suure ja põhimõttelise ühepoolse järeleandmise, aktsepteerides läbirääkimiste alusena mitte Tartu rahulepingu piiri, vaid stalinistliku vägivallaga paika pandud nn. kontrolljoone, ilma selle eest punast krossigi vastu saamata.

Ma ei räägi ebarealistlikust taotlusest Jaanilinna ja Petseri tagasisaamiseks, vaid allaheitlikust ja valest läbirääkimiste taktikast. Lisaks, nagu juulilepete puhul, tehti jällegi sidestus: kui ainult Venemaa tunnistab Tartu rahu. Milleks sidestus, kas jälle illusiooni loomiseks, et Moskva midagi vastu annab? Seegi Eesti nõue on mandunud mangumiseks — olge armsad,tunnistage kasvõi pooleks tunniks! (Mida see küll peaks tähendama?) Samal ajal kui Eesti vaidlusalusest territooriumist juba ette loobub, rõhutatakse avalikult, et Eestile on piirilepingut hädasti vaja. Nõrgemat läbirääkimispositsiooni isegi väikeste vastuteenete saamiseks ei saa olla. Kui Eesti niikuinii midagi vastu ei saa ja võtab lepingutes ainult endale lisakohustusi (erusõjaväelased) või paneb ohtu riikluse alused (Tartu rahu), siis milleks üldse läbirääkimisi pidada ja lepinguid sõlmida? Iseasi, kui lepingutes Eesti-poolsete järeleandmiste vastukaaluks saavutatakse majandussanktsioonilise iseloomuga tollitõkete kaotamine eesti kaupadele. Kummalisel kombel ei ole Eesti selle sidumist lepingutega taotlenud.

PROBLEEMID EI HAIHTU

Võidakse ütelda: järeleandmised välis- ja sisepoliitikas hoiavad ära Eesti vällspoliitika isolatsiooni, eriti kui põhieesmärgiks on pääseda võimalikult kiiresti Euroopa struktuuridesse. Kui realistlik see siht on, nentisin juba eespool. Aga miks peab Euroopasse käpuli ronima? Niimoodi astutakse Eestile mitte ainult varvastele, vaid ka näppude peale, nagu juba mitmel korral on juhtunud.

Eesti välispoliitika suunajad ülehindavad järeleandliku poliitika positiivset mõju Moskvale ja lääneriikidele. Katsumusi seisab veel ees. Mil määral on lääs valmis Eestit toetama, kui Moskva hakkab peale suruma topeltkodakondsust, s.t. Eesti kodakondsuse andmist siinelavatele Vene kodanikele? Võimalik on ka surve ametliku kakskeelsuse kehtestamiseks Eesti riigi mõnes osas. Või autonoomse piirkonna rajamiseks Ida-Virumaal või isegi Eesti territoriaalse terviklikkuse lõhkumiseks.

Kas Meri välispoliitilist liini jälgiv välisministeerium on taganud lääneriikide kindla toetuse seks puhuks, kui asjad niimoodi arenevad? Siim Kallas kirjutab: „...olukord Eesti-Vene suhetes on ettevaatlikult lootustandev. On ka paranemise märke. Võib-olla saame peatselt ka mõne positiivse uudise" (Pm, 9. II 96). Tahaks loota, et see niimoodi on. Kuid sellise lootuse realismis saab tõsiselt kahelda.

Hellar Grabbi

ERKÜ PIDULIK TÄNUÕHTU BALTIMORES

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides (ERKÜ) koos Baltimore Eesti Seltsiga korraldab 20. aprillil Baltimore Eesti Majas, 1932 Belair Road, piduliku tänuõhtu nendele Ameerika organisatsioonidele ja isikutele, kes aitavad Eesti Vabariigil üle saada 50-aastase okupatsiooni tagajärgedest.

Esiteks väärib tähelepanu **Marylandi osariigi Rahvuskaart (National Guard)**, kes on USA valitsuse nimel koordineerijaks Marylandi osariigi ja Eesti valitsuse koostöös ning USA Euroopa kaitsejõudude kontaktüksuste programmis. Nende programmide peamiseks eesmärgiks on Eesti Vabariigi kaitsestruktuuride: kaitseväge, piirivalve, päästeame jne., tugevdamine ja professionaalse taseme tõstmine. Seda on tehtud väga tõhusalt Eesti kontaktüksuste USA-sse väljaõppele toomise ja USA ekspertide Eestisse saatmise läbi. Samuti on abistatud Eesti organisatsioone õppematerjali osas ja tegevuskavade väljaarendamisel.

Teise organisatsioonina on innukalt töötanud Eesti abistamisel **Virginia Military Institute (VMI)**, tuntud kaitseväe ohvitsere arendav kõrgkool, kellel on koostöö Eesti Riigikaitse Akadeemiaga (ERA). Koostöö raames on kaasa aidatud akadeemia õppekava ja eetikakoodeksi arendamisel, toodud VMI-sse õpingutele ERA kadette ja saadetud ERA-sse VMI eksperte.

Pidulikule tänuõhtule on kutsutud Marylandi praegune ja endine kuberner, mõlemad USA senaatorid, osariigi senati president ia saadikutekoja esimees ning Baltimore linnapea. Oodatakse Eesti Vabariigi suursaadiku kohalolekut. Kaitseväe ringkondadest tuleb kohale USA kaitsejõudude Euroopa peastaabi esindaja, Marylandi Rahvuskaardi ülem ja umbes 10 kõrgemat ohvitseri koos abikaasadega, kaasa arvatud Eestis asuva USA kaitseväe esindusüksuse ülem. Lisaks neile on oodata VMI ülema kohusetäitjat ja kolme Eesti kadetti, kes praegu õpivad USA Mereväe Akadeemias ja VMI-s. Õhtust võtavad osa ka 12 Eesti Vabariigi kaitseväelast.

Õhtu algab kell 7:00 piduliku vastuvõtuga „Kuld Lõvis". Serveeritakse veine ja kergeid suupisteid. Eeskavas järgneb Maaja Duesberg-Roosi klaverikontsert ja tunnustamise tseremoonia. Õhtu lõpeb seltskondliku koosviibimisega. Pakutakse suupisteid, kohvi, kooke jm. Avatud on tasuta baar.

Sissepääs on $20.00 isikult ja pileteid saab ainult eeltellimisega. Tellimised palutakse saata hiljemalt 12. aprilliks Baltimore Eesti Seltsi laekurile, märksõnaga tšekil „Tänuõhtu", aadressil:

Lea Kiik
2206 Chilham Rd.
Baltimore, MD 21209
Tel: (410) 542-1735.

Tellitud piletid saab kätte kohapeal.

Oma osavõtuga näitame Eestit abistanud Ameerika organisatsioonidele ja isikutele, et me hindame kõrgelt nende poolt antud abi.

Fred Ise

Kirjandus Kunst Muusika Kultuur Kriitika

Sentimentaalne

Sirje ja Väino Puura kontsert Lakewoodis (NJ) 16. märtsil

Järjekordselt pakkusid Eesti solistid meelelahutust väliseestlastele, keda viis mälestuste ja unelmate valdkonda Puurade programm tuntud operettidest.

Tuntud, Eestis kõrgelt hinnatud „Estonia" ooperisolistid esinesid paljuski samasuguse programmiga, mida väliseestlastele on kodumaa külakostina pakutud ligi kolmkümmend aastat.

Kontsert algas bariton Väino Puura koduselt südamliku tervitusega, millega ta sirutas Lakewoodi Eesti Maja täissaali kontsertpublikule „kimbukese kodumaa lilli", „tükikese kodumaad".

Hoogne valss kõikidele tuntud ja armastatud Kálmani operetist „Maritza" tõi lavale abielupaari, Sirje ja Väino Puura, kus Sirje Puura rukkilillesinine esinemiskleit lava musta tagapõhja vastu mõjus südamlikult. Musta ja valge lisa andsid bariton Väino Puura ja kõrgetasemelise klaverisaatja Tarmo Eespere must frakk valge vesti ja särgiga.

Järgnes hardusega esitatud T. Mägi „Palve" duetina ja siis sopran Sirje Puura esituses P. Tammeveski kunagi Milvi Laidile komponeeritud „Üksainus õis" ja F. Mühlhauseni „Minu isamajakene" Väino Puura esituses. Ja siis algas paljudele Geislingeni, Kempteni, Augsburgi põgenikelaagrites nähtud ja mõnele ka kodumaa õitseajal „Estonia" etendusi meenutavad operetid. Täiesti uus oli vist kõikidele B. Kõrveri operett „Kuskil Montparnassil". Tema loomingust esitati ka tango operetist „Ainult unistus".

Tundeelamuslikke pisaraid tõid mitmetele silma duetid F. Lehari operetist „Lõbus lesk", P. Abrahami operetist „Victoria ja tema Hussaar" ning „Havai liil", I. Kálmani operetist „Silva" ja C. Porteri muusikalist „Suudle mind, Kate".

Sooloesitustena nauditi Silva laulu Kálmani samanimelisest operetist, Eliza laulu F. Loewe muusikalist „Minu veetlev leedi" ja Barinkay kupleed J. Straussi operetist „Mustlasparun".

Kontsert võeti vastu südamliku aplausiga, meeles ikka paljud „Estonia" operetid, mida kord iseseisva isamaa ülesehitamisel käidi vaatamas, või operetid, milliseid Eestist põgenema sunnitud kõrge tasemega solistid pagulaslaagrites ülesseatud teatrites esitasid, oodates päeva, mil maailm ärkab Eestile tehtud ülekohut nägema ja mil saab pagulaslaagri teatri vahetada jälle oma „Estonia" vastu.

Kauneid lilli esinejatele ja kiidusõnad ütles Lakewoodi Eesti Ühingu esinaine Vaike Kiin. Järgnes kohvilaud ja sõbralik koosviibimine ühise perena.

Airi Vaga

New Yorgi Eesti Kultuuripäevad off-off-Broadway teatris ja New Yorgi Eesti Majas

4. kuni 7. aprillini

Esinejaid Eestist, Ameerikast, Kanadast ja Austraaliast

Tänavused New Yorgi Eesti Kultuuripäevad on varasematest erinevad — peamised üritused ei toimu Eesti Majas, vaid legendaarses off-off-Broadway teatris La MaMa E.T.C., tõmmates loodetavasti ka mitte-eestlastest huvilisi. Huvitav on märkida, et La MaMa laval on eesti kultuuri ka varem tutvustatud: 1968. aastal etendus seal Paul-Erik Rummo „Tuhkatriinumäng", Mardi Valgemäe ingliskeelses tõlkes.

Kultuuripäevade peaorganisaatori **Marika Blossfeldti** sõnul on tänavu läbivaks teemaks eestluse ürgsed juured. La MaMa's toimuvatel etendustel, mis algavad juba neljapäeval, **4. aprillil** ja kestavad kuni pühapäeva, **7. aprillini** osalevad Eestist saabuvad setu leelotajad, Eesti alternatiivteatri ühe tunnustatuma viljeleja **Peeter Jalakase** trupp ja helilooja **Urmas Sisask**, kes esineb šamaani rollis ning ansambel **„Kiri-uu"** Austraaliast. Esinetakse kahe programmiga.

Foto: Julie Lemberger

„Lind Naine Vaim" (Bird Woman Spirit) Marika Blossfeldti tõlgenduses.

Neljapäeva ja reede õhtul kell 7:30 etenduv kava algab Marika Blossfelti rituaalse tervituse ja Urmas Sisaski avarituaaliga. Lisaks Blossfelddi kahele tantsunumbrile („Linda kivistub" ja „Lind Naine Vaim") esineb setu laulikute ansambel „Leiko". Laupäeva ja pühapäeva õhtul kell 7:30 astuvad üles „Kiri-uu" ja Peeter Jalakase trupp, kelle lavaprojekti konsultandiks on muide Eesti endine peaminister **Mart Laar**. Lavastuse ideeprojektis märgitakse, et eesmärgiks on luua Eesti ajaloole, rahvausundile ja -kommetele põhinev etendus, mis oleks mõistetav ka keelt ja kultuuri tundmata isikutele. Etenduse vormiks on arvutimäng ja läbivaks teljeks reaalsed ajaloosündmused, mis leiavad aset muutumatuks jääva raami — pulmapeo — vältel. Pärast reedest etendust pakutakse La MaMa's šampust ja maasikaid, vaatajatel on võimalus programmi osalistega kohtuda. Samas on väljas ka **Kaljo Põllu** graafika väljapanek.

Laupäevast päeva sisustavad tavapäraselt loengud Eesti Majas. Kell 10:30 algavate vestluste seas on helilooja Urmas Sisaski kontsertloeng tema universumi heliredelist. **Harri Mürk** Torontost räägib ettekandes pealkirjaga „Eestist Uuraliteni" soome-ugri maailmast. **Rita-Marit Poom** tutvustab äsja USA-s tema tõlkes ilmunud Eesti kirjanike lühijuttude kogumikku. **Felix Olnas** kõneleb lihabundi fenomenist eesti usundis. Kõnetooli astub ka lavastaja ja näitekirjanik Peeter Jalakas. Marika Blossfeldt näitab oma äsja valminud tantsuvideot „Kuu Pulss". Laupäeva õhtul, pärast La MaMa's toimuvat etendust on Eesti Majas pidu, kus esineb Eesti küllap kõige tunnustatum rock-ansambel **„Ultima Thule"**.

Niisiis kirjutage oma kalendrisse, et lihavõtte nädalavahetuse veedate tänavu — nagu alati — New Yorgis Eesti Kultuuripäevadel. Täpsemat informatsiooni saate Marika Blossfeldtilt telefonil **(212) 673-0927.**

La MaMa's reedel ja laupäeval toimuvate **etenduste piletid on reserveeritud Kultuuripäevadest osavõtjatele ja neid on võimalik osta reedel, 5. aprilli õhtul kell 5-7 NY Eesti Majas ja 6:30-7:30 La MaMa teatris.**

Kultuuripäevade üldpilet maksab $60.00, üksikpilet La MaMa's reedel ja laupäeval toimuvale etendusele $20.00, üksikpilet loengutele $10.00, pääsu eest Eesti Majja tuleb laupäeval tasuda $5.00, õhtuse peo pilet maksab $10.00.

Neljapäevast ja pühapäevast etendust La MaMa's soovitage aga oma ameeriklastest sõpradele. Piletid on müügil teatri kassas, telefon: (212) 475-7710. Üksikpääsme hind on $15.00.

Kohtumiseni kultuuripäevadel!

Neeme Raud
(„Ameerika Hääl")

Eesti tšellist Allar Kaasik pakkus kõrgetasemelist külakosti Lakewoodis (NJ) 16. märtsil

Raske on arvustada nii kõrgetasemelist kontserti, millise pakkusid Eesti tšellist Allar Kaasik ja tema pianistist tütar Heili-Kristal Kaasik 16. märtsil Lakewoodi eesti kirikus toimunud kontserdil.

Praost Thomas Vaga ütles südamliku teretulemast külalistele, kelle tutvustamiseks oli ta saanud alles mõni hetk enne kontserdi algust märkmed, millised rääkisid esinejate muusikalisest koolitusest ja kogemustest mängijatena. Oli oodata head kontserti.

KONTSERT

Tervitanud südamlikult kokkutulnuid (30 ümber), tõstis tšellokunstnik Kaasik erilisele muusikalisele poodiumile väliseesti helilooja ja tšellisti Kaljo Raidi, kes hiljuti tähistas oma 75-ndat sünnipäeva, märkides, et tänu selle „legendaarse" eesti rahva muusikalise juhi, Kaljo Raidi eest kuulub üksiainu Jumalale.

Kontsert algas Kaljo Raidi „Largoga", mis on laulev, kindlustunnet ja igavest rahu kinnitav helilooming, mille mängimisel A. Kaasik näitas koheselt meisterlike eleegiliste flagolettidega oma meisterlikkust. Klaver, kuigi liialt madalale häälestatud, kõlas Heili-Kristali puudutusel, nagu oleks ta kontsertpiano. Juba eelreklaam kinnitas, et Heili-Kristal on isa parim saatja ja seda koges ka kontserti kuulama saabunu. Madalale häälestatud klaver sundis tšellisti oma keelpilli madalamale häälestama, mis tingis osaliselt tšellisti kergusega mängitud kõrget tessituurat, millist nõudis jägnevalt kuuldud Kaljo Raidi tuntud rahvalaulude teemadele komponeeritud „Etüüd", osad: „Lauliku

Järg 5. lk.

Eesti Kultuurfondi 1996.a. auhind diplomhelikunstnik Maimu Miidole

Kultuurfondi Zürii, koosseisus: Dr. Viktor Kõressaar (E.Teaduslik Ühing), Karl Pehme (Kujutav kusnt), Juta Kurman (Eesti Helikunsti Keskus), Aire Salmre (Eesti kirjandus), Raul Pettai (Eesti Teater) ja Lilian Bein (ex officio) otsustas oma 24. veebruari 1996 koosolekul - 1996 kultuuriauhinnaga vääristada pärastsõjaaegset andekat ning viljakat koorijuht-heliloojat **dipl. helik. Maimu Miidot** tema silmapaistva elutöö eest kooriloomingu viljelemisel ja rikastamisel.

Foto: Eeesti Helikunsti Keskuse kogust

Dipl. helik. Maimu Miido Lakewoodis 1963-ndal aastal toimunud USA idarannikul toimunud Eesti Laulupäeval. Vasakul helik. Leo Virkhaus.

Pärast E.V. Konservatooriumi lõpetamist klaveri alal ja sooloesinemisi osales M.M. lauljana ka Estonia Muusikateatris. Tähelendu koorijuhina alustas laureaat Memmingeni laagris Segakoori asutajajuhatajana. 1949. Seabrooki, NJ asunult, leidsid M.M. mitmepalgsed võimed kohe silmapaistva rakenduse. Asutanud Seabrooki 50. a. segakoori, kujundas M.M. amatöör koorist peatselt esindusliku esinemiskoori, pannes USA Idakaldal ja Kanada teljel esimesena Eesti koorilaulu maakaardile.

Alates 1950. aastast toimus juba esimese 3 a. jooksul 75 iseseisvat kontserti, ülekannetega Kodumaale. Princetoni Staadionil esineti, näit. 10 000-le, Philadelphia opperimajas 3500 kuulajale, pluss esinemised TV-s ja Vaimulikel Laulupäevadel jpm.

Koori 100-line noodikogu sai aluseks hilisemaile kooridele.

Heliloojana on M. Miido südamemureks olnud eesti rahvalaulu tutvustamine inspiratsiooni allikana. Paljud tema koorilaulud (umb. poolesajalisest oopuste kogust) on auhinnatud („Me tuleme", „Kalev", jm.) seistes aegumatult kooride kavades. Tema vaimulikud soololaulud on iga solisti repertuaaris, samuti „Easter Halleluuja", „Meil aiaäärne tänavas" (orelile). Trükiseist „The art of Conducting" (Journal of Church Music, 1968) on tänaseni eeskujuks kosmopoliitseile koorijuhtidele.

Loenguist: „Tänapäeva muusika ja selle nõuded" tutvustab M.M. end juhtisikuna muusikas.

Seabrooki kuulsusrikas kooritegevus vaibus pärast 20-aastast aktiivset tegutsemist loomulikel põhjusil: siirduti mujale... vananeti...

Koorijuhi käed on sest peale rüpes, peamiselt tervislikel põhjusil. Kuid juubilar Maimu Miido elutöö loomejäljed on jäädavalt New Jersey osariigi kultuurikroonikas, samuti eesti Laulupäevade ja kirikute arhiivis, kriitika mahub ameerika muusikaisa Dr. J. Williamsoni veendumuse ja meie enda ühise nimetaja alla: „The Estonian, Maimu Miido, was the most creative and dynamic conductor I have seen in ages."

JK

E.V. aastapäev Lõuna-Floridas

Üheks tähtsamaks ja meeldivamaks ürituseks Lõuna-Floridas on kujunenud Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine mugavas ja vastavalt dekoreeritud Shrine Klubis, Fort lauderdale'is. Ka sellel aastal oli aastapäeva korraldajaks Lõuna-Florida Eestlaste Koondis, kes on seda korraldanud juba aastaid. Kui meie kaasmaalased põhja pool pidid võitlema jää ja lumega, et minna aastapäeva pühitsema, siis Taevataat oli floridalastele kinkinud ilusa 76° ilma. Pidulisi oli kogunenud üle saja, koos ,,lumelindudega'' Kanadast ja põhja poolt.

Koondise abiesinaine, **dr. Aino Lukas**, kes tegutses teadustajana, tervitas saabujaid nii eestikeelse kui ka ingliskeelse tervitusega ja soovis kõikidele head peotuju.

Hästi organiseeritud kava algas Ameerika hümniga, mida laulis sopran **Anadie Allik**, esitades P. Tammeveski ,,Unistusi'' ja E. Aava ,,Laulu kodumaast''. Ettekandeid kviteeriti aplausiga. Eriti sisuka ja mõtlema paneva aastapäeva kõne esitas insener hr. **Gunnar Eeman**, kes tõi esile ajaloo keerdkäike, mis Eesti vabadussõjaga tõi eetlastele oodatud vabaduse.

Deklamatsiooniga oli kavva kutsutud kodueestlanna pr. **Eevi Karl** Tartust. See oli nagu sümboolselt ühine aastapäevakava välis- ja kodueestlaste poolt. Pr. E. Karl esitas H. Visnapuu ,,Esivanemate hauad''.

Järgmisena toimus vabadussõjalaste austamine dr. Aino Lukase ettekandega. Kohalikud eestlased võivad uhked olla, et nende keskel elab 94-aastane Vabadussõja veteran hr. Oskar Lembit. Tema rinda kinnitas lilleõie **pr. Edith Erton.**

Tuntud deklamaator pr. **Endla Kovi** etles K. Torro ,,Eesti sõdurile'' ja sopran **Elna Libe** laulis ,,Puhake, paremad pojad!'' Need ettekanded olid mõeldud langenud vabadussõjalaste ja teiste vabadusvõitlejate mälestuseks. Järgnevalt esitas pr. Elna Libe kaks meeldivat soololaulu, M. Säde ,,Kodulinnale'' ja A. Ranniti ,,Mu meelen kuldne kodukotus''. Mõlemale soolole vastab publik aplausiga.

Eestlaste koondisele saabunud tervitused luges ette dr. A. Lukas. Lõppsõna ütles Eestlaste Koondise kauaaegne esimees hr. **Aleksander Erton**, kes tänas kõiki, kes aitasid kaasa aktuse heaks kordamineku ks. Isamaalisi tundeid esilekutsuv aktus lõppes Eesti Vabariigi hümniga. Kõiki muusikalisi ettekandeid saatis klaveril tuntud vilumusega hr. **Erich Allik**. Sellel ajal, kui soome orkester mängis mahedat tagapõhjamuusikat, kaeti köögipersonali poolt lauad ja pidulised võisid maitsta head õhtusööki. Samas toimus loterii, milleks esemed olid kingitud seltsi liikmete poolt. Loterii korraldas pr. **Hilda Kaepa**. Soome orkestrandid mängisid sobivaid tantsulugusid, mis olid vastuvõetavad pensionäridest seltskonnale. Soomlased olid ära õppinud mitu eesti muusikapala ja esitasid neid. Söögilauas sai kohata vanu ja uusi sõpru, ning arutada tulevikuplaane. Kungla rahvas võis rahule jääda oma järjekordse kokkutulekuga. **A.P.**

Foto: A. Pensa kogust

Esinejad ja korraldajad Lõuna-Florida eestlaste koondise E.V. aastapäeval. Esimeses reas vasakult: sopran Anadie Allik, sopran Elna Libe, Hilda Kaepa, Linda Szeliga, Endla Komi, dr. Aino Lukas. Teises reas: Gunnar Eeman, Aleksander Erton, Erith Erton, Erich Allik, Allan Pensa.

94-aastane Vabadussõja veteran

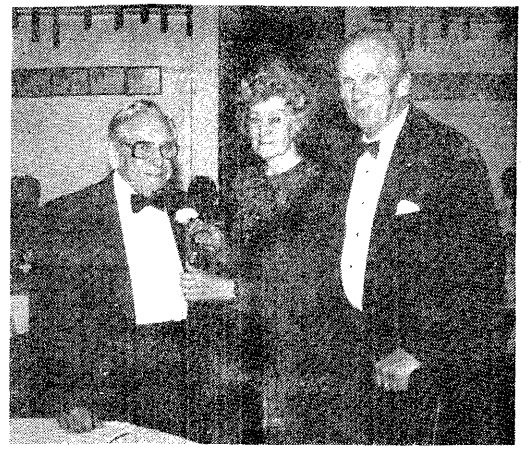

Foto: A. Pensa

Pildil vasakul Vabadussõja veteran oskar Lembit. Edith Erton asetab lilleõie rinda. Kõrval Lõuna-Florida Eestlaste Koondise esimees Aleksander Erton. Vabadussõjalase austamine toimus Lõuna-Florida E.V. aastapäeva aktuse raames.

Eesti Vabadussõja veteranide ja kangelaste read on aastate jooksul kokku kuivanud. Seda enam on heameel kohata elurõõmsat ja veel päris hea tervise juures Vabadussõja veterani, kelleks osutub hr. Oskar Lembit.

Oscar Lembit sündis 31. augustil 1901.a. Pärnu linnas. Ta käis Pärnu linnakoolis ja Pärnu saksa gümnaasiumis. Hiljem õppis Heinaste ja Tallinna merekoolides. Vabadussõja ajal värvati hr. Lembit Eesti Mereväe teenistusse, veebruaris 1919.a. teenis ta Eesti Mereväes I klassi madrusena laeval ,,Wasa''. Hiljem Mereväe ekipaaži 4-ndas roodus. Laevaga transporditi sõjavägе ja sõjamaterjali Narva-Jõesuhu ja Pärnusse.

1920.a. viis meremehe hing ta merele, kus ta sõitis mitmetel veedel ja mitmesugustel laevadel. 1924.a. jõudis laev Ameerikasse ja ta otsustas siit leida uue kodumaa. Esialgu tegutses ta ehitustööga, millest hiljem kujunes suurem firma 3 partneriga. Siis lõi ta partneritest lahku ja asutas oma firma ,,Meta Construction'', milline tegutses 1968. aastani. 1930.a. abiellus Meta Lorensiga, kellega nüüd pühitsetakse 65-ndat pulma-aastapäeva. 1969.a. siirdus puhkepalgale, valides oma uueks koduks Pompano Beachi, Floridas. Floridas on ta aastaid olnud tegev L.-Florida Eesti Koondise ja ka L.-Florida Pauluse koguduse juhatuses. **A.P.**

Eesti tšellist Allar Kaasiku kõrgetasemeline külakost Lakewoodis 16. märtsil

Algus 4. lk.

lapsepõlv'', ,,Kus on, kus on kurva kodu'' ja ,,Üles, üles hellad vennad'', ilus, imponeeriv ja mängijatelt palju nõudev. Kaljo Raidi helitöö esitamist kuulates ja jälgides mängija sõrmede kiiret ja täpset liikumist tšello keeltel ning kontrollitud flažoletthelisid ja pizzicatosid, kui tšellist tõlgitses virtuooslikult suure meistri helitööd, tuli meelde komponist ja viiulikunstnik Paganini, kelle helilooming on teatavasti eriti raskelt tõlgitsetav. Samuti oli Kaljo Raidi loodud helitöö paljude raskete käikudega, millega tšellist Kaasi meisterlikult toime tuli ja raske klaverisaate oskusliku valdamisega imponeeris publikut tütar Heili-Kristal.

Viimase kontsertosa helitööna kandis tšellist ette Kaljo Raidi ,,Jeesus rõõmustaja'', kus tuntud koraal sai nii helilooja kui tõlgitseja koostööna ülendava eesti rahva Lunastajat ülistava tooni.

Oma lühikestes vahepealsetes sõnavõttudes märkis helikunstnik oma tänu selle eest, et väliseestlased tulid eesti rahvast vaatama siis, kui okupatsiooni orjuse aeg oli pime. Ta märkis, et see armastus oma rahva vastu, mille Jumal välismaal elava eestlase südamesse istutas, ajas neid kodumaal kannatavaid eestlasi külastama ja neile enda omast jagama. Ta märkis, et eesti ristirahvale on ESTO ajal Tallinna kirikud avatud. Ta ütles kõikidele südamliku tere tulemast ESTO-le Tallinnasse, mille linnapea tervitused A. Kaasik edastas.

Oma jutluses toonitas praost Vaga muusika tähtsust meie elus, märkides, et taevalikku elamust, taeva nägemist võrreldakse Piiblis uue lauluga. Muusika viib inimhinge arusaamad, mõtted ja tundeelamused kõrgemasse maailma. Oma huvitavat jutlust lõpetades soovis praost, et terve eesti rahvas, eriti seekord sellele haruldaselt kõrge tasemega kontserdile kogunenud saaksid siis, kui nende aeg siinses ilmas lõpule jõuab, ükskord oma hääled tõsta Jumala kiituseks uue lauluga, mille ilu ei oska keegi veel ette kujutada.

Järgnes solistide esituses kindlustavat rahu pakkuv ,,Jeruusalemm, sa püha taeva linn''.

Oma suurepärase talendi eest andsid isa ja tütar tänu Jumalale. Publik tunnustas nende kunstiliselt küpset muusika esitamist aplausiga. **Airi Vaga**

Sopran Sirje Puura ja bariton Väino Puura vaimulik kontsert Lex.Ave. Immanueli luteri kirikus 17. märtsil

Nad tulid — järjekordne ooperisolistide duo — väliseesti kaunimasse luteriusu kirikusse külakosti tooma. Edu tunnistusena oli neile elav aplaus kirikus.

Nad tulid — 20 aastat kutseliste kogemustega laululaval ,,Estonias'' ja väljaspool, kui vaid meenutada V.Puura pärast Tallinna Kons'i lõpetamist tema Itaalia laulukooli, La Scalas, Milanos ja teist auhinda ülevenemaalisel konkursil ning paljusid nimirolle ooperilaval paljudes maades. Peaaegu sama edukas karjäär on seljataga ka sopran Sirje Puural, kes juba 1976. aastast laulutähena valitsenud nii ooperi- kui operetilava Eestis ja kõiki helilisi meediume peale selle. Sellega ,,star performers''.

Nad tulid nooblilt — oma isikliku saatjaga, kelles võisime tutvuda ooper ,,Estonia'' repetiitori, pianist-orelikunstniku Tarmo Eesperega (tuntud koorilaulu ,,Eestimaa'' autori René Eespere vend). Tema orelikäsitlus oli veenvalt eesti idioomi ja põhjamaiselt rahuliku tõlgitsuse teenistuses nii saateis kui P. Süda orelisoolos ,,Ave Maria''.

Amütseerivalt võisime orelipingil vahelduvalt kuulda kolme organisti samas kavas: Helen Duesberg avaprelüüdiga, meie oma organist Maaja Roos inter- ja postluudides ning külaliskontserdi saatja Tallinnast T. Eespere kolme meie oreli manuaali ja registreid enesekindlalt valitsevalt.

Pakutava repertuaari osas üllatas meid uudisena peamiselt nüüdislooming Eestist. Muu oli meile tuntud 18. ja 19. s. barokk ja klassika, Pergolesi, Händeli, C. Franki ja St. Säensi aardevakast duode ja soolode vahelduses, milles mõlemad solistid kõlajõult ja voolavuselt (eriti keskmises ja ülemises registris) head tehnikat osutasid. Üllatuseks pakkus bariton kavas ka Giordano 18. s. armastuslaulu ,,Caro mio ben'' (Muusikastuudiote hääle paikapanemise I bel canto treeningu aaria). Reservatsiooniks jäi meile nõrk, hajuv diktsioon. Mõnel puhul oli isegi raske aru saada, mis keeles laul oli. (Pergolese ,,Stabat mater'', St. Säens jt.)

Kontserdi elamuslik kõrgpunkt saavutati eesti numbritega. Algas see Tõnis Mägi (1948-) kõlava duetiga ,,Looja, hoia Eestimaad!'', jõudes kõrgpunkti Marje Sink'i (Kuldar Sink'i ema 1910-1979) lauluga. Eesti maine ja reformatsiooni-kiriku stiilse, tugeva veenvusega kõlasid ,,Jää, Issand, meie juurde'' (duett), vägeva orelisaatega ,,Issand, Sa oled'' (bariton) ning duetid lõppnumbrina ,,Pealpool pilvi'' ja ,,Ma tõstan silmad'', tõendades kunstnike kõrgeid häälelisi ja ka tõlgitsuslikke võimeid kaasakiskuva jäljejätmisega Lex.kiriku kroonikasse.

Sõnalises osas kuuldi õpetaja Uudo Tari valikuna —kannatusaja puhul andeksandmise teemal tõde ,,Aegade Raamatust'' järgnevas konspektis: Tsiteerides Joh. 16 ja Paulus 2:8 on selgunud, et hinge pääsemise lootus ei seisa mitte inimese maapealseis tegudes, vaid Jumala suures armastuses. (Selle kohta on A. Adsonil ka üks huvitav luuletus ilmunud ,,Sultson ja Riba''). Sellega — peale usu, pole midagi, mis me saaksime enda heaks teha, ja ainult, kes usus, sellel on igavene elu (Joh.16), lõpetas kõneleja.

Kirikuteenistus lõppes sooja aplausiga rohkeilt kuulajailt.

All kirikusaalis tervitasid külalisi kinkide ja lilledega kogu duse esimees Lundre, õp. Tari ja L. Tigane (lilledega).

Järg 9.lk.

Välisminister Siim Kallase visiit Jaapanisse tihendas Eesti ja Jaapani suhteid

Algus 1.lk.

Kionka sõnul käis Eesti pool vestluse käigus välja idee Eesti ja Jaapani viisavabaduse kehtestamisest. Jaapanlased lubasid küsimust kaaluda, kuid Kionka hinnangul ei ole see tõenäoliselt lähiajal reaalne.

Kallas ja Ikeda arutasid ka Venemaa sisepoliitilisi arenguid ja tõdesid, et nii Eesti kui ka Jaapan peavad vajalikuks toetada demokraatia arengut Venemaal. Välisministrid nentisid, et mõlemad riigid toetavad SRÜ liikmesriikide iseseisvuse tugevnemist.

Kionka ütles, et kuna Jaapani välisminister Ikeda sõidab lähiajal Venemaale kohtuma välisminister Jevgeni Primakoviga, tahtis ta saada Eesti hinnangut poliitilisele arengule Venemaal.

Kallas tutvustas Jaapani välisministrile Balti riikide omavahelisi suhteid ja Euroopa Liiduga seotud küsimusi. Kionka sõnul on jaapanlased Euroopa Liidust huvitatud, kuna neil on Euroopas konkreetsed majandushuvid.

Nii Eestil kui ka Jaapanil on piiriprobleemid Venemaaga, kuid neid välisministrite tasemel ei arutatud, märkis Kionka. Piiriküsimustest tuli juttu Kionka ja välisministeeriumi välismajanduspoliitika osakonna juhataja Alar Treimanni kohtumisel Jaapani välisministeeriumi ametnikega.

Jaapani välisminister kinnitas, et Jaapan kavatseb ka edaspidi aidata Eestit diplomaatide väljaõppel ning avaldas soovi osutada Eestile abi arstide koolitamisel.

Jaapani Tööstuspanga esindajad ja Eesti välisminister kirjutasid alla kavatsuste memorandumile, mille kohaselt on pank valmis toetama Eestisse investeeritavaid firmasid.

ETA 17. märtsil 1996

ÜRO ootab Eestilt inimõigustealaseid aruandeid

Eesti võlgneb ÜRO-le mitmeid mahukaid inimõigustealaseid aruandeid, mille koostamine võtab väga kaua aega ning mille esitamine seetõttu ongi viibinud, märkis 18. märtsil välisminister Siim Kallas. Ta tähendas, et aruandeid siiski koostatakse — esmajoones lasteõiguse konventsiooni ning naiste õiguste kaitse ja diskrimineerimise vältimise konventsiooni kohta. Aruannete koostamist käsitlev valitsuse korraldus on valitsuses kooskõlastamisringil. Ta kinnitas, et Eesti Välisministeerium teeb kõik, et vormilised nõuded ÜRO ees saaks täidetud.

Siin Kallas vastas Riigikogu ees Enn Tarto arupärimisele, milles Tarto soovis teada, mida on Välisministeerium ette võtnud Inimõiguste Instituudi ministeeriumile saadetud kirja täitmiseks. Inimõiguste Instituudi poolt saadetud kiri osutas, et Eesti pole esitanud ÜRO-le oma inimõigustealaseid aruandeid.

Enn Tarto märkis, et Eesti välisministeerium ei ole suvatsenud vastata Inimõiguste Instituudi kirjale, mistõttu tal tuli kasutada rahvasaadiku õigusi ning esitada välisministrile ametlik arupärimine.

ETA 18. märtsil 1996

Pakume odavamaid lennuhindu Tallinna USA-st või Kanadast

Palun helistage meile piletite kohta informatsiooni saamiseks

Ferrante Travel Center
135 Broad Ave. Palisades Park, NJ 07650

1-800-654-2432 (201) 592-8780

TAKE ADVANTAGE OF OUR REDUCED WINTER FARES TO TALLINN
from many points in the United States and Canada
We also offer convenient air fares and cruises to the Caribean islands

Please call for further information
AIREX TRAVEL AGENCY
382 Broad Ave
Leonia, N.J. 07605
(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

An historical novel of the ancient Estonians' struggle for freedom
Volume IV
FEAST OF STAINT GEORGE
By: Enn O. Kõiva
Based on E. Bornhöhe's *Tasuja*

Order: Cultural Models
40 Route 6
Columbia, CT 06237 USA
Price, inc. handlingshipping: US $21.00
Available in the same series, at the same price:
I - LORDS OF THE WESTERN SEA
II - FLAMES OF HONOR III ISLE OF FIRE

TELEPHONE CALLS TO ESTONIA $0.85 PER/MIN
CALLS FROM ESTONIA TO US: $0.95 PER/MIN
GREAT RATES TO THE REST OF THE WORLD - ANY DAY, ANY TIME. NO NEED TO SWITCH YOUR CURRENT PHONE COMPANY
For information call AOF International:
1-800-449-0445

US dollari kurss Eestis

Mar.	KROON	+/-
26	11.7800	0.0000
25	11.7800	0.0000
24	11.7800	0.0000
23	11.7800	(0.0176)
22	11.7976	0.0000
21	11.7976	0.0416
20	11.7560	(0.0240)
19	11.7800	0.0000
18	11.7800	0.0152

Ilmus „MANA" kultuuripäevade erinumber

Üle tüki ilmus jälle kultuuriajakirja „Mana" uus number 57. Kogu 112 leheküljeline mahukas teos on pühendatud New Yorgis alates aastast 1970 toimunud Kultuuripäevadele. Eriti nägusa kaanekujunduse on teinud **Kadi Karist Sarv**, kujutades New Yorgi Eesti Maja õise tähistaeva taustal. Enamik Kultuuripäevi ongi selles majas aset leidnud. Sisus leiame terve rea aastate jooksul Kultuuripäevadel peetud huvitavaid loenguid järgmistelt autoritelt: **Jaan Puhvel, Felix Oinas, Viktor Kõressaar, Endel Kõks, Mardi Valgemäe, Vootele Vaska, Juhan Kurrik, Ivar Ivask, Rein Taagepera, Hain Rebas, Mati Unt, Paul Reets.**

Sissejuhatuse Kultuuripäevade rajamisest on kirjutanud **Heino Ainso**. Ülevaate välja pandud kunstinäitustest annavad **Kaare Kolbre ja Epp Ojamaa-Kuhn**. Merike Tumma näitusest kirjutab **P. Reets**. Ülevaate Kultuuripäevadel esitatud teatrietendustest toob **M. Valgemäe**. Ära on trükitud rikkalikult fotosid päevadel esinejatest, teatrietendustest, kunstitöödest ja Kultuuripäevade publikust. Väga huvitav on „Kultuuripäevade kroonika", kus on loetletud aastate kaupa kõik päevadel peetud loengud, ettekanded, näitused, muusikaline osa, teatrietendused jne. koos kõigi esinejate nimedega.

See „Mana" number on kõigile senistele tellijatele välja saadetud. Seda saab tellida hinnaga $24.75 (koos postikuluga) aadressilt:

Hellar Grabbi, 6641 Wakefield dr., Apt. 302, Alexandria, VA 22307. (tel. 703/660-6169).

Kuna numbrit trükiti piiratud arvul, siis võib see otsa lõppeda.

Vajatakse KODUABILIST/ HOOLDAJAT Chicago lähedale. Soovijatel palume kirjutada VES-i kontorisse märgusõnaga „Koduabiline" ja teatada oma aadress ning telefon kontakti võtmiseks.

OTSIVAD TÖÖD LAPSEHOIDJATENA

Üks 22- ja teine 24-aastane tütarlapse Eestist otsivad inglise keele oskuse parandamise eesmärgil tööd lapsehoidjatena. Sellekohase töö kogemus olemas Rootsist. Oleme aktiivsed, positiivse ellusuhtumisega, õppimisaldid. Valdame eesti, rootsi, vene, inglise keelt. Pöörduda:

Evelin c/o Persson
Djupdalsvägen 94, S-161 42
Bromma, SWEDEN
tel. 08/704 17 91.

Helina
Rahu 35, EE2820 Paide,
ESTONIA.

ST. PETERSBURG
4-päevane ekskursioon Peterburgi

3 ööd/4 päeva Peterburis, „Põhjamaade Veneetsias". Teel Peterburgi ka peatus Eesti piirilinnas Narvas koos lõunasöögiga. Peterburis majutus hotellides „Moskva" või „Pulkovskaja", terviklik ekskursiooni- ja meelelahutusprogramm, sealhulgas linnaekskursioon. Ermitaažiga tutvumine, balletiõhtu maailmakuulsas Mariinski (Kirovi) teatris, õhtune laevasõit Neeva jõel koos õhtusöögi ja vene folkloriprogrammiga, ekskursioon Petrodvoretsi (Peterhoffi) — Peeter Esimese luksuslikku suvepaleesse.

HIND 475 USD ÜKS INIMENE KAHESES TOAS
555 USD ÜKS INIMENE ÜHESES TOAS

ORAV TRAVEL, INC. 5650 YONGE STREET, NORTH YORK, ONTARIO CANADA M2M 4G3 (Ont Reg 3228277)
TEL 416 221 3113 FAX 416 221 4885 TOLL FREE 1 800 361 9487

VAJADUSE KORRAL VIISA VENEMAALE 40 USD INIMESE PEALT. KOHA EKSKURSIOONILE PEAB RESERVEERIMA VÄHEMALT 30 PÄEVA ENNE VÄLJASÕIDUKUUPÄEVA. TÄISSUMMA TULEB MAKSTA RESERVEERIMISE AJAL.

ESTO 96
HOTELLID TALLINNAS 08-12 AUGUST 1996

	SGL	DBL	
CENTRAL	*52*	*65*	*USD*
VIRU	*79*	*88*	*USD*

GARANTEERITUD KOHAD.
MIINIMUM 3 ÖÖD, LISAÖÖD SAADAVAL ENNE JA PÄRAST ESTO-T.

Telefon 289-8775
289-5844

Edward F. Becker
LITSENTSEERITUD MATUSEBÜROO
Büroo direktorid
Harry J. Finnin
John H. Huff
352 East 87th Street, New York, NY 10128
(1. ja 2. avenüü vahel)

TEADAANNE

Alljärgnevatele The Nordic Press, Inc — „Vaba Eesti Sõna" osatähtede omanikele või nende legaalseile pärijaile või testamendi täitjaile, kellede aadressid ei ole teada The Nordic Press, Inc. juhatusel ja kelledele saadetud kirjad on tagastatud:

Nimi:		Viimane teadaolev aadress:			
Villibald	Allik	115 Forest Ave.	Lakewood	NJ	08701
Alide	Ammer	2700 NW 99 Ave.	Coral Springs	FL	33065
Gertrude E.	Aston	30 Dougan Place	New York	NY	10040
Paul J.	Janison	542 E. 79th St.	New York	NY	10021
Wilhemina	Kersna	1241 E. Main St.	Stamford	CT	06902
John E.	Kivisild	P.O. Box 87	Yaphank	NY	11980
Helmi	Kosenkranius		Brookhaven	NY	11719
Rein A.	Krevald	280 Greenwood Dr.	Key Biscayne	FL	33149
Herman	Lane	83 Lookout Rd.	Mountain Lakes	NJ	07046
Mihkel	Muruvee	309 Wachusett St.	Boston	MA	02130
August	Pillman	Box 291	Quincy	MA	02169
Victor	Rank	4006 7th St.	Brooklyn	NY	11232
Leopold	Reisman	Rt 2, Box 472	Brownsville	Texas	78520
Alexander	Roost	15 Sickles St.	New York	NY	10040
Endel R.	Siitam	302 Pingree Way	Salinas	CA	93906
Julie	Sooder	11927 N.E.6th Ave	Miami	FL	33161
Arthur	Sulla	1639 Thames St.	Baltimore	MD	21231

Juhatus palub käesolevaga ülalmainituil kirjalikult teatada praegused aadressid hiljemalt 15. maiks 1996, aadressil: The Nordic Press, Inc., 243 East 34th Street, New York, NY 10016, et juhatusel võimalduks saata kutse (ja päevakord) osavõtuks osatähtede omanike aastakoosolekule 15. juunil 1996.

Juhul kui juhatus ei ole saanud mingit kirjalikku teadet ega aadressi 15. juuniks 1996, siis juhatus deklareerib vastavad osatähed (aktsiad) kadunuiks ja The State of New York seaduste kohaselt deponeerib vastava summa osatähtede väärtuses The Attorney General of the State of New York „Escrow Aocounti".

The Nordic Press, Inc.
„Vaba Eesti Sõna" juhatus

FREE ESTONIAN WORD
VABA EESTI SÕNA

Thursday, March 28, 1996

EANS Cosponsors Concert and Recognition Event April 20 in Baltimore

The Estonian American National Council (EANC) and the Baltimore Estonian Society (BES) will cosponsor a concert and a reception an April 20 at the Baltimore Estonian House to recognize the Maryland National Guard and the Virginia Military Institute for their contributions to peace, stability and democracy in Estonia. Pianist Maaja Duesberg Roos will perform at the concert.

The Maryland National Guard (MDNG) has administered the U.S. European Command's Joint Military Contact Program with Estonia for over two years now. Under the program, groups of officers and noncommissioned officers of Estonia's defense forces attend familiarization courses of instruction in Maryland. MDNG in turn sends instructors to Estonia to provide on-site training and assistance including training materials. MDNG also maintains a full-time team in Tallinn.

The Virginia Military Institute (VMI) has established a program to provide assistance to the Estonian Defense and Public Service Academy. The Academy trains future officers for the defense forces, border patrol, rescue service, police, and correctional institutions. VMI has sent instructors to the Academy. With the assistance of EANC, one cadet from the Academy is at VMI for the Spring semester. Last year, VMI brought several cadets to Virginia for a shorter stay, and as a result of that visit, the cadets in Tallinn organized the Academy cadets into a regimental structure that exists at VMI.

The admission to the April 20 event at the Estonian House of Baltimore, 1932 Belair Road, is $20 per person. Tickets must be reserved by contacting BES Treasurer at the following address by April 12:

Lea Kiik
2206 Chilham Road, Baltimore, MD 21209. TEL: (410) 542-1735

Checks should be made payable to the Baltimore Estonian Society, Inc. Tickets will not be mailed but will be given to those who have made reservations on location on April 20.

JUHAN SIMONSON'S LECTURE AT COLUMBIA UNIVERSITY

On Friday, March 1, 1996, Juhan Simonson, President of the Estonian American National Council (EANC) gave a talk on "Estonian-Americans and Contemporary Estonia" at the Institute on East Central Europe of the School of International and Public Affairs at Columbia University. Simonson's presentation was one in a series sponsored by the Institute on New York City's emigre communities and their relations with their native countries.

Tracing the history of the Estonian-American community, Simonson compared the period from 1940 through 1991, when the emigre community focused on advocating the freedom and independence of Estonia in the United States, with the five years since Estonia regained her independence, when the new democratic nation is establishing links with Estonians living abroad to promote tourism, cultural exchange, economic development, and to focus attention on Estonian affairs in foreign policy forums.

Despite these clear differences between the periods bracketing 1991, Simonson noted that many of the same issues and problems from the earlier period persist. The most important is that of public education about Estonia's situation, her continuing difficulties with Russia, and Estonia's continuing efforts at integration with the a growing Euro-Atlantic community, including membership in NATO and the European Union.

Although the United States never directly challenged the former Soviet Union's occupation of the Baltic republics, Simonson noted the importance of the U.S. government's decision not to recognize the former Soviet Union's claimed absorption of Estonia and the American role in keeping the issue alive — positions vigorously promoted by the Estonian-American community. He cited, among other examples of Estonian-Americans' success in these efforts, the State Department's decision to maintain its Baltic Desk, the holding of congressional hearings and adoption of congressional resolutions demanding Baltic independence, and the funding of Voice of America, Radio Free Europe, and Radio Liberty broadcasts to the Baltic states.

After the 1991 restoration of Estonian independence, Simonson observed, he and many other members of the Estonian-American community thought that there would be no further need to continue political and public-education efforts on Estonia's behalf. Events proved them wrong, he observed wryly. He described (to the audience) his and the EANC's continuing efforts to plead Estonia's case in the face of insistent Russian propaganda and general lack of information on Estonia's often-tense relations with Russia and on the continuing problems, rooted in half-a-century of occupation, that Estonia must try to solve.

At the same time, he reported, Estonia's tourism industry is experiencing a renaissance and is trying to catch up by providing new accommodations and services. Not only are Estonians from all over the world returning to visit their ancestral home — Estonia is also welcoming curious visitors from many countries, and is trying to attract foreign investment in the country's nascent freemarket economy by spreading the word throughout the international economic community of the opportunities Estonia offers.

After the formal proceedings, the organizer of the event, Professor John S. Micgiel, hosted a dinner at Columbia's Faculty House, where discussions continued on Estonian affairs. Professor Micgiel noted that the Institute on East Central Europe's plans for next year include organizing a conference on the Baltic States.

Ene Sirvet

Foto: VES

Pictured with the speaker, standing from the left, are: Professor John S. Micgiel, Director of the Institute on East Central Europe and Adjunct Professor of International Affairs at the School of International and Public Affairs, Columbia University; Mr. Simonson; two Estonians from Tartu University who are Visiting Scholars at Columbia for the semester: Luule Kants, an M.A. candidate in the Department of Psychology, and Professor Igor Chernov of the Department of Semiotics. Seated, are Ene Sirvet (left), Editor of The Papers of John Jay at Columbia University, and Merike Mäekask from the Nordic Press.

Alien Passports for Non-citizens Approved in Estonia

On January 9, 1996, the Government of Estonia approved eligibility for alien passports for approximately 300,000 non-citizen permanent residents of Estonia. They are predominantly ethnic Russians who did not qualify for Estonian citizenship after Estonia reestablished its independence, and they, or their descendants, entered Estonia after its forced incorporation into the Soviet Union. Their status has been a point of contention in Estonia, having failed to integrate into the Estonian culture over forty years — as of 1988, only around 14% of the ethnic Russians in Estonia spoke Estonian— and essentially having been rendered stateless by the collapse of the Soviet Union. An estimated 80,000 former Soviet citizens in Estonia have taken advantage of liberalized Russian citizenship regulations to become Russian citizens.

John Finerty in CSCE Digest, Vol 19

NOTICE

To the following individuals who are owners of records of stocks of The Nordic Press Inc. or their legal heirs or executors of their estates and whose present whereabouts are not known to the Corporation and the previous correspondence to them having been returned to the corporation:

Name		The previous adress			
Villibald	Allik	115 Forest Ave.	Lakewood	NJ	08701
Alide	Ammer	2700 NW 99 Ave.	Coral Springs	FL	33065
Gertrude E.	Aston	30 Dougan Place	New York	NY	10040
Paul J.	Janison	542 E. 79th St.	New York	NY	10021
Wilhelmina	Kersna	1241 E. Main St.	Stamford	CT	06902
John E.	Kivisild	P.O. Box 87	Yaphank	NY	11980
Helmi	Kosenkranius		Brookhaven	NY	11719
Rein A.	Krevald	280 Greenwood Dr.	Key Biscayne	FL	33149
Herman	Lane	83 Lookout Rd.	Mountain Lakes	NJ	07046
Mihkel	Muruvee	309 Wachusett St.	Boston	MA	02130
August	Pillman	Box 291	Quincy	MA	02169
Victor	Rank	4006 7th St.	Brooklyn	NY	11232
Leopold	Reisman	Rt 2, Box 472	Brownsville	TX	78520
Alexander	Roost	15 Sickles St.	New York	NY	10040
Endel R.	Siitam	302 Pingree Way	Salinas	CA	93906
Julie	Sooder	11927 N.E.6th Ave	Miami	FL	33161
Arthur	Sulla	1639 Thames St.	Baltimore	MD	21231

The Board of Dirctors of the Nordic Press, Inc. hereby asks that the above named make known in writing to the Board their current addresses by May 15th 1996 to the following address: The Nordic Press, Inc. 243 East 34th Street, New York, N.Y. 10016, so that a notice (and the agenda) of the upcoming annual stockholders meeting to be held on June 15th 1996, can be mailed to them.

If The Nordic Press Inc. has not received a response, including the current address by June 15, 1996, such shares shall be declared as missing and in accordance with the laws of the State of New York the Corporation shall deposit the appropriate sum equal to the value of the shares in an escrow account with the Attorney General of the State of New York.

The Nordic Press, Inc.
Board of Directors

In "Vaba Eesti Sõna today

* Front Page carries a feature article on a jubilee of a couple's double anniversary in California: the 95th birthday of husband, Hans Leeman, a veteran of Estonia's War of Independence (1918-1920) and the 79th wedding year together with wife Emilie.

* The center of the page carries a report on the deliberations in New York of the Estonian World Council, composed of representatives of the central organisations of Estonian communities in USA, Canada, Sweden, Australia, Germany, England, Belgium, and France. The Council's membership was enlarged to receive the Latvian Estonian Society representing 3000 Estonians in Latvia. Twenty-five thousend dollars will be destributed through a number of grants to students wishing to study in Estonia. Active support will be given to enable Estonia join NATO, and the interests of Estonias living outside of Estonia will be effectively represented.

* Continuing reports on Independence Day celebrations in Southern Florida, (p. 5) a 94 year old veteran of the War of Independence, Oskar Lembit, was honored and, p.9, in Central Florida with the former vice-chancellor of the Estonian Defense Academy, Colonel Tõnu Toomepuu, US Army ret., was the speaker.

* The music scene is reported on with reviews of the vocal duet and soloists soprano Sirje and baritone Väino Puura from Estonia Theater in Tallinn, who gave two concerts, of sentimental well loved operetta pieces (p.4) and dramatically emoted spiritual, religious works (p.5), with accomplished showmanship and skilled technique. Estonian cellist Allar Kaasik gave a concert of Mr. Kaljo Raid's compositions (p.4-5). Mr. Kaasik's accomplished technique joined to Raid's exemplary, mature music gave to the public an experience rarely heard outside main concert halls.

* The Master of Choral Conducting and composer, recognized by Estonian and American musical establishments, Maimu Miido, has been awarded the Estonian Cultural Fund prize for 1996 (p.4). Her numerous compositions for solo and choral voice as well as the seminar work "The Art of Conducting" (printed in "Journal of Church Music", 1968) respectively constitute a body of timeless repertory and a model for cosmopolitan conductors, notes musicologist Juta Kurman.

* The annual New York Estonian Cultural Days will again be held in the second half of the Easter Week at La MaMa Theatre. The theme according to the chief organiser Marika Blossfeld, will be, "The Ancient Roots of the Estonian People".

EASTER LILIES will decorate The Gustavus Adolphus Lutheran Church Altar area on Easter Sunday. Lilies can be donated in momory of loved ones. Please phone Rev. Thomas Vaga. Tel: 908 370-8317

Kus? Mis?

NEW YORK

Eesti Maja juhatuse büroo
Büroojuhataja
Laine Rebassoo
Tel: 684-0336
(Büroo lahti teisipäevast laupäevani kell 9-5, kolmapäeviti kuni kella 7-ni ja laupäeviti kuni kella 3-ni)

Einelaud: Eve Saar
Tel: 212-532-4515

LAHTIOLEKUAJAD:
Teisipäeval 12:00 — 7:00 p.l.
Kolma-neljap. 12:00 — 9:00 p.l.
Reedel 5:00 — 9:00 p.l.
Laupäeval avatud koolipäevadel kell 10:15 e.l.—3:00 p.l.
Pühapäeviti ja esmaspäeviti kõik suletud

NY Eesti Haridusseltsi Naisosakonna esinaine Velly Kerjan.

N.Y. EESTI NAISKOOR
harjutab regulaarselt **kolmapäeviti kell 6** New Yorgi Eesti Majas.
Esinaine Kadi Sarv
Tel. 914 446-7237

N.Y. EESTI MEESKOOR
harjutab regulaarselt **kolmapäeviti kell 7:15 p.l.** New Yorgi Eesti Majas.
Esimees Victor Nigol
Tel. 201 337-8664

NYEHS BRIDGE-klubi
kohtub regulaarselt **neljapäeviti** New Yorgi Eesti Majas **kella 12-6 vahel. Info: Volli Vaher, tel: (718) 326-0144.**

RAHVATANTSUGRUPI „SAARE VIKAT" HARJUTUSED
reedeti kell 7:30-10:30 p.l.

NY EESTI KOOL
Kooli juhataja dr. Toomas Sõrra
Tel: (718) 834-0100

KOOLIPÄEVAD:
aprill 13 ja 20
mai 4 ja 18
Kooli lõpupidu toimub 18. mail.

SKAUTÜKSUS
Hundukarja, parvepoisid! Koondused toimuvad pärast Eesti Täienduskooli lõppu NY Eesti Majas.
Karjajuht ngdr. Krista Tammaru
Tel. (908) 251-4493

EESTI KEELE KURSUSED
„Estonian for Beginners and advanced students"
Eesti keele ja kultuuri kursus täiskasvanutele, algajatele ja edasijõudnutele toimub New Yorgi Eesti Majas **teisipäeviti ja neljapäeviti kell 6 p.l.** Kursusest huvitatuil võtta ühendust NYEHS-i telefonil: **212-684-0336.** Lektoriks **Juta Kurman.**

„THRIFT-SHOP" Manhattanil Eesti abistamiseks
avatud Gustav Adolfi kiriku juures (155 East 22 Street). Lahtioleku ajad: neljapäeviti kell 4-7, reedeti 11-6 ja laupäeviti 10-4. Poes müüakse odavalt laste ja täiskasvanute vähe kasutatud riideid, jalatseid, ehteid, iluesemeid, raamatuid, heliplaate jpm. „Thrift Shop'i" juhatajaks on pr. J. Amos. Sissetulek läheb Eestisse Gustav Adolfi luteri koguduse juurde asutatud abistamisfondi vahendusel hooldekodude ja lastekodude ehitamiseks.

MARK KOSTABI Cable T.V.-s K-SPAN channel 34 **kolmapäeviti kell 9 p.l.** tutvustab Kostabi World'i loovat ja ärilist tegevust.

Teisipäeval, 2. aprillil
kell 11:30 e.l. toimub NY Eesti Majas Seenioride Keskuse kokkutulek. Kavas videofilm „Tiina". Tulge kõik!

Pühapäeval, 14. aprillil
kell 3 p.l. LOENGU-PANEEL— õhtupoolik teemal **„Keskkond ja tervis".** Loengutega esinevad pr. dr. Heinrich Toots ja prof. Endel Uiga. Kokkutuleku korraldab Eesti Akadeemiline Pere koos läti ja leedu ühingutega. Vilka keskustelu kestel on võimalus nautida laudadele paigutatud suupisteid, veini, kohvi, tee jt. Kõigile tere tulemast!

LONG ISLAND

Laupäeval, 30. märtsil
kell 11 hommikul L.I. Eesti Kodus toimub L.I. Eesti Võitlejate Ühingu PEAKOOSOLEK. Päevakorras on 1995. a. tegevuse-, kassa- ja rev. kom. aruanded; 1996.a. tegevuskava ja eelarve, juhatuse valimine.
Koosolekule järgneb lõunaeine. Liikmete osavõtt on oluline.

Pühapäeval, 28. aprillil
kell 9 hommikul kevadised maa-ala koristamise **TALGUD** L.I. Eesti Kodus. (Vihmase ilma puhul esmaspäeval, 29. aprillil). Järgneb soe lõunasöök Eesti Kodu perenaiste korraldusel.

LAKEWOOD

LAKEWOODI EESTI KOOL
Kooli juhataja Luule Prima, tel: (908) 363-3612.

RAHVATANTSUGRUPI „RANDLANE" HARJUTUSED
reedeti kell 8-10 p.l. Lakewoodi Eesti Majas. Juhatajaks **Karin Lichters.**

SEABROOK

Neljapäeval, 4. aprillil
kell 2 p.l. Seabrooki Seenioride kokkutulek Seabrooki Eesti Majas.

BALTIMORE

EESTI MAJA
1932 Belair Road
tel.: (410) 327-7634
Baltimore LAULUMEHED
harjutavad **teisipäeviti kell 7:30 õhtul.**

Baltimore EESTI KOOL
tuleb kokku **pühapäeviti kell 9:20 e.l. kuni 1.30 p.l.**
Koolipäevad on:
31. märtsil, 14., 21., 28. aprillil
5. mail. Kooli emadepäev on 11. mail kell 3 p.l. Kooli VÄLJASÕIT toimub kas 1. või 2. juunil Sandy Point State Parki.
Informatsiooniks võib helistada **Ants Põldmäele, tel: (410) 661-1787.**

Laupäeval, 20. aprillil
TÄNUÕHTU Eesti Majas. Korraldab ERKÜ koos Baltimore Eesti Seltsiga. Esineb helik. **pianist Maaja Duesberg-Roos.** Austamisõhtule registreerimisi võtab vastu ja annab tarvitavat informatsiooni **Lea Kiik, tel. (410) 542-1735.** (vt. artikkel 1. lk.)

KESK-FLORIDA

Informatsiooniks KFES-i tegevusest: Juta Koik Uusvell, tel: (813) 787-4649 või Leena Aare, tel: (941) 792-8367.

Seltsi korralised koosviibimised toimuvad iga kuu esimesel pühapäeval kell 2 p.l. SPIFFS-i ruumides, 2201 First Ave North, St. Petersburg, FL. Koosviibimised on kohvilauaga, külalised teretulnud.

Pühapäeval, 21. aprillil
kell 10 hommikul Seltsi PIKNIK Anderson Pargis, Tarpon Springs, katusealune nr. 7.

CLEVELAND

Jumalateenistused toimuvad Ungari kirikus, West 98. tän. ja Denison Ave. nurgal Clevelandis. Koguduse organist on Peeter Orro.

CHICAGO

Chicago Eesti Maja telefon: (708) 537-8016

Pühapäeval, 31. märtsil
kell 11 e.l. Chicago Eesti Segakoori harjutus. **kell 1:00 p.l.** lõunasöök. Perenaised: Milvi Päid abilistega.

Pühapäeval, 7. aprillil
kell 1 traditsiooniline **LIHAVÕTTELAUD.** Toitu serveeritakse suures saalis. Lastele munadejaht, korraldab Claudis-Maria Maru. Perenaised: M. Kaldalu, E. Maru, M. Sägi, M. Kevend.

Laupäeval, 13. aprillil
kell 6 p.l. Sibeliuse Ühendatud Koori **KEVADKONTSERT.**

Pühapäeval, 14. aprillil
kell 11 e.l. Chicago Eesti Segakoori harjutus; **kell 1:00** lõunasöök. Perenaised: L. Salomon abilistega; **kell 2 p.l.** perenaiste koosolek.

Pühapäeval, 21. aprillil
kell 1 p.l. lõunasöök. Perenaised: K. Mäeste abilistega.
kell 2 p.l. Chicago Pauluse koguduse **JUMALATEENISTUS.** Teenib **E. Järvet.**

Pühapäeval, 28. aprillil
kell 11:00 Chicago Eesti Segakoori harjutus; **kell 1 p.l.** lõunasöök. Perenaised: A. Jaanson abilistega. **kell 2 p.l. dr. IMRE PAGI** esitab muljeid ja näitab valguspilte reisist Eestisse veebruaris 1996.
TÄHELEPANU: Chicago Eesti Maja telefoninumbri kood on muutunud. **Uus kood:** 847. (Alates 19. aprillist).

MINNESOTA

Jumalateenistused toimuvad kell 2 p.l. Läti kirikus: 3152 17th **Ave. S. Minneapolis** 10. märtsil, 5. aprillil ja 12. mail.

SEATTLE

Seattle E.E.L.K. koguduse jumalateenistused toimuvad Seattle Läti kirikus pühapäevadel, 14. aprillil, 12. mail **kell 2 p.l.**

PORTLAND

Portlandis toimuvad jumalateenistused Portlandi Läti kirikus, 5500 EW Dosch Rd. kell 11 e.l.
Jumalateenistused toimuvad:
7. ja 21. aprillil, 5. mail (Emadepäev) ja 19. mail.

Pühapäeval, 28. aprillil
CCC Kammerkoori ja eesti rahvatantsijate esinemine Gregory Forumil (CCC Campus, 196 S. Molalla Ave. O.C.)

LOS ANGELES

Los Angelese EESTI SEGAKOORI harjutused toimuvad igal reedel kell 7:30 õhtul Eesti Majas. Uusi liikmeid võtame rõõmuga vastu.

L.A. EESTI TÄIENDUSKOOL
Koolipäevad:

TEADAANNE

„Kungla kohvikus" on saadaval eestipärasuid toite nagu frikadellisuppi, klimbisuppi, kapsasuppi, hapu kapsaid jpm.

TEID TEENINDAVAD EVE ja ANGELA.
TERE TULEMAST!

1996.a. peakoosolek N.Y.E. SEENIORIDE KESKUSES

Seenioride Keskuse esin. Alice Rannik tervitas oma avasõnas kokkutulnud seeniore ja keskuse juhatuse ja revisj. kom liikmeid ning tegi ettepaneku valida koosoleku sekretäriks Aime Kiibitsa ja koosoleku juhatajaks Vladimir Müüriseppa, mis üksmeelse aplausiga heaks kiideti. Loeti ette koosoleku päevakord ja ka senise juhatuse ja rev.kom. liikmete nimed, kus selgus, et senine kauaaegne lgp. keskuse sekretär Ulla Hendrikson loobus oma senisest tegevusest ning uueks sekretäriks nõustus hakkama Aime Kiibits.

Koosoleku juhataja V. Müüriisepp palus Aime Kiibitsal ette lugeda eelmise aasta peakoosoleku protokoll, mis koosoleku poolt kinnitati. Samuti kinnitati üksmeelselt laekur Karin Mihkelsi poolt loetud kassaaruanne 1995 ja eelarve 1996, kuna tegevuskava 1996 jäeti lahtiseks. Koosoleku juhataja avaldas tänu ja kiitust laekur Karin Mihkelsile eeskujulikult tehtud töö eest, mida kinnitati tugeva aplausiga. Järgnesid valimised, mis teostusid „vanad tagasi" põhimõttel, kahe täiendusega:

Esin. Alice Rannik, sekr. Aime Kiibits (uus), laekur Karin Mihkels, liikmed: Rudolf Alari, Noore Keskküla, Valborg Hanschmidt, Elvi Harju, Leida Marten ja Helju Vaharo (uus). Revisj. komisjon: Helmut Kissa ja Rein Pedasto.

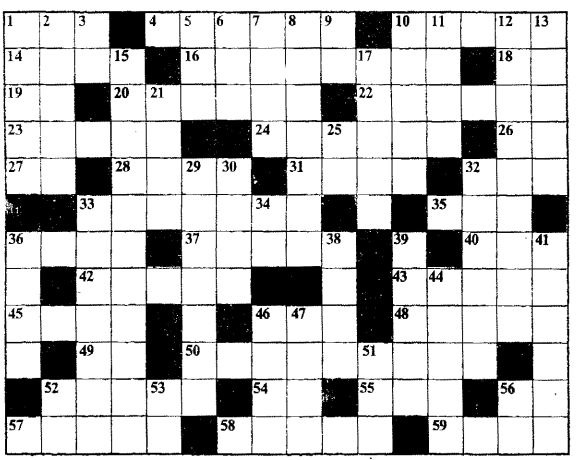
Liikmemaks jäeti endiseks $5.00 aastas. Kohal algatatud küsimuste all oli mitmesuguseid sõnavõtte ja ettepanekuid, millel polnud tulemusi.

Lõpetanud koosoleku, andis Vladimir Müüriisepp sõna esinaisele, kes oma lõppsõnas tänas koosoleku juhatajat.

Jätk 9.lk.

Ristsõnad nr. 862

Ants Pallop

Paremale: 1. Mitte taga, 4. segamini, 10. jumalakoda, 14. rohkem, 16. tuhmunud, pleekinud, 18. sina, 19. natsi-Saksamaa poliitpolitsei, 20. linn Eestis, 22. üleannetu, 23. riik Euroopas, 24. meremees, 26. tähestikus 2 järgimööda tähte, 27. kaks sama konsonanti, 28. rohkem 31. avastus, 32. tara, 33. jõgi Eestis, 35. naisenimi, 36. linnukodu, 37. koobas, 40. tüütu putukas, 42. linn Eestis, 43. võitlusväljak, 45. kalapüügiriist, 46. ajaliselt enne, 48. Ahja jõe vasakpoolne lisajõgi, 49. nikli tähis, 50. priimula, 52. loodusnähe, 54. valukarjc, 55. paik, koht, 56. mina, 57. kavand, 58. puu osad, 59. kuuskümmend minutit.

Alla: 1. Pikakõrvaline koduloom, 2. mehenimi, 3. sina, 5. madal naishääl, 6. sinus, 7. näo osa, 8. riik Euroopas, 9. sinu, 10. väljaminekud, 11. mitte läänes, 12. isadele tähtis päev aastas, 13. lehtpuud, 15. õppeaine, 17. torin, 21. näo osa, 25. tähestikus 2 järgimööda tähte, 29. mõneaegne, 30. mitte magus, 32. rohupood, 33. teater Tallinnas, 34. kaks sama konsonanti, 36. raha hoiukoht, 38. mitte krobeline, 39. valutekitav, 41. veise häälitsused, 44. spordiriist, 46. eremiit, 47. emane koduloom, 51. nemad, 52. lühend päeva teise poole jaoks, 53. kaks sama konsonanti, 56. mangaani tähis.

LAHENDUS nr. 861

Paremale: 1. Absurdne, 9. Aadria, 15. Liina Reiman, 17. eilse, 19. ettur, 20. iriidium, 22. ussirohi, 24. idu, 25. see, 27. Au, 28. tt, 29. nuntsius, 32. te, 33. Sm, 34. aer, 36. Ots, 37. Os, 38. seeder, 40. Duero, 43. Sana, 45. naatrium, 46. et, 47. saav.

Alla: 1. Ale, 2. bituumen, 3. sits, 4. unustada, 5. rariteet, 6. dr., 7. neoon, 8. ei, 9. aar, 10. aniis, 11. reduut, 12. iii, 13. alus, 14. me, 16. miin, 18. Smetona, 21. idioot, 23. hundu, 26. Eesav, 27. Ass, 30. tee, 31. ssss, 35. rrr, 39. Ea, 41. um, 42. re, 44 Aa.

Sopran Sirje Puura ja bariton Väino Puura

Algus 5. lk.

Hästi õnnestunud kontserdi korraldamise eest tänati abiesimeest V. Nigolit, kohvilaua eest koguduse Naistoimkonda ja sünnipäevalast C. Jungermanni. Koosviibimine oli hubane kohtumiskoht kõigile, kus võis näha ja kohata ka paljusid neid, keda tavalisesti pole näha.

Pärast „Bis!-laulu, T. Mägi „Palve" kordamist T. Eespere klaverisaatel pääseseid külalised viimaks Vaike Türi hoole alla puhkama, linnaga tutvuma ja kojusõidule valmistuma pärast kolme kontserti. Kodumaal ootasid 7-aastane tütar ja 9-aastane poeg ja solistide kunstitempel, „Estonia", uute loorberite teenimiseks.

JK

NY E. Seenioride Keskus peakoosolekul

Algus 8. lk.

Koosoleku juhataja Vladimir Müürisepp oli oma kohustuse nii hästi täitnud, et temale tänuks aploreedisid seeniorid tugevalt, on ta ju mitu korda seda ülesannet Seen. Keskuses asjalikult ja suure vilumusega täitnud.

Järgmisel seenioride kokkutulekul, 2. aprillil kell 1130 e.l. N.Y. Eesti Majas on kavas film „Tiina"-videol. Seen. Keskus loodab rohket osavõttu.

R. Alari

TEADAANNE

Eesti Teadusliku Ühingu Ameerikas PEAKOOSOLEK toimub New Yorgi Eesti Maja sinises saalis reedel, 5. aprillil kell 14.00 (2 p.l.).

Palume ühingu liikmetel teadaannet võtta kursena. Peakoosolekul tulevad arutusele tulevikuküsimused, samuti aruandlus viimaste aastate tegevuse kohta, lisaks toimuvad valimised.

T. Parming
ETÜA sekretär

Õp. Jüri Pallo tuleb USA-d külastama

E.E.L.K. NY Lex.Ave. kogudust külastama oodatakse aprilli alguses koduguse juures suurt poolehoidu võitnud Kanepi koguduse õpetaja Jüri Pallo Eestist, kes mõned aastad tagasi praktsieeris õp. praost Rudolf Kiviranna kutsel ja korraldusel ülalmärgitud koguduses. Siis oli tema abikaasa Kaie tegev koguduse organistina.

J. Pallo on lõpetanud Tartu Ülikooli Usuteaduskonna ja ordineeritud täisõiguslikuks kirikuõpetajaks, kellel on õigus kandideerida igale vakantsele eesti kirikuõpetaja kohale ka läänes.

Õp. Pallo jutlustab I ülestõusmispüha jumalateenistusel 7. aprillil Lex.Ave. kirikus kell 2 p.l. algaval jumalateenistusel.

Kesk-Floridas tähistati EV aastapäeva Countryside Country Clubis

Eesti Vabariigi 78. aastapäeva tähistamine Kesk-Florida Eesti Seltsi korraldusel toimus 24. veebruaril Countryside Country Clubi ruumides Clearwateri linnas.

Aktus algas riigihümniga tenor **Evald Pohl'i** esituses. Päevakohase palvuse pidas **õp. Juhan Suurkivi**, lõpetades Meie Isa palvega kogunenuilt. Esimees **Henn Rebane** tervitas aktuselisi, mille järel tenor Evald Pohl esitas Roman Toi laulu „Kui tume veel kauaks..." Juhan Liivi sõnadele. Klaveril saatis **Heidi Loeser.**

Aktuse kõne oli USA sõjaväe erukolonelilt **Tõnu Toomepuult,** kelle huvitava kõne ingliskeelse kokkuvõtte VES edastas 7. märtsi väljaandes. Koosviibijad tänasid kõnelejat püsti tõustes kauakestva aplausiga.

Ants Sööt Eestist tervitas lauluga „Eestimaa, su mehemeel", mille viimasele salmile saalitäis kogunenuid südamest kaasa laulis. Tervitused ja teine südamlik laul tõid Eesti kõigile ligemale. Läti ühiskonna poolt tervitas **A. Ritums** temale omase hoo ja optimismiga. Henn Rebane luges ERKÜ esimehe tervituse. Langenute mälestuseks laulis tenor Evald Pohl K. Türnpu „Troosti" Kalevipoja sõnadele ja pärast **Rein Raja** lõppsõna lauldi Eesti hümni.

Hubaseid ruume oli lilledega ja õhupallidega kaunistanud **Lilla Stein**, kava illustratsioon oli **Egon Nurmetilt**, loterii viisid läbi **Geraldine Raja ja Monika Craig** abilistena ja üle kõige tundsime peoperemeeste **Ilmar ja Juta Uusvell'ide** hoolitsevat kätt.

L.A.

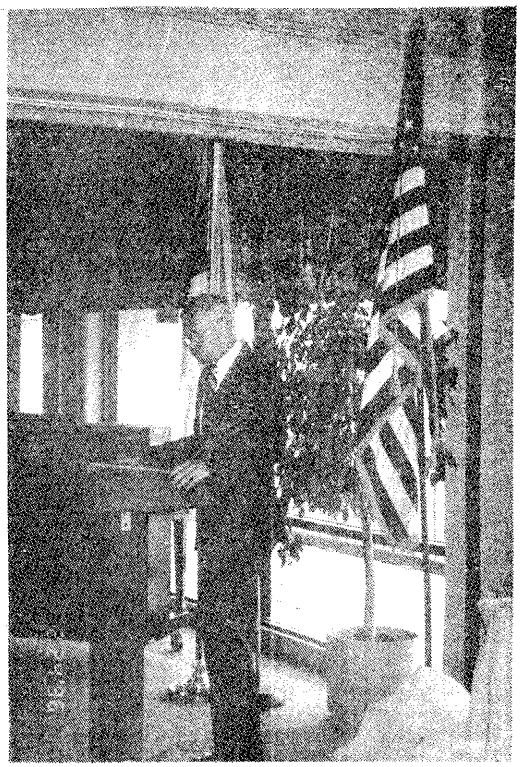

Foto: Väino Aare

USA sõjaväe erukolonel ja E.V. Riigikaitse Akadeemia endine prorektor Tõnu Toomepuu kõnelemas 24. veebr. 1996 Floridas.

KIRIKUTE TEATED

NEW YORGI EESTI EV. LUTERIUSU KOGUDUS

Lex.Ave. & 88 Street

Hooldaja õpetaja Uudo Tari
tel.: (203) 633-6661
Esimees Voldemar Lundre
tel.: (516) 484-1764

Koguduse postiaadress: P.O.Box 481 Gracie Station, New York NY 10028. Kantselei aadress: 107 East 88 St. Apt. 2-B NY 10128, telefon: (212) 534-5704. Leinataliutuse 24-tunnine valvetelefon: (212) 289-8775.

Pühapäeval, 31. märtsil kell 2 p.l. PALMIPUUDEPÜHA-jumalateenistus. Teenib õp. **Uudo Tari.** Orelil helik. **Maaja Duesberg-Roos.** Koosviibimine kirikusaalis.

Suurreede armulauaga jumalateenistus peetakse 5. aprillil kell 2 p.l. Teenib õp. **Uudo Tari.** Orelil helik. **Maaja Duesberg-Roos.**

Esimese ülestõusmispüha jumalateenistus Lex.Ave. kirikus peetakse 7. aprillil kell 2 p.l. Teenib õp. **Jüri Pallo Eestist.** Oreganist **helik. Maaja Duesberg-Roos.** Koosviibimine kirikusaalis.

EELK NEW YORGI PAULUSE KOGUDUS

Kirik: 155 East 22nd Street, NYC

Koguduse õpetaja Thomas Vaga
Tel.: 908 370-8317
Õpetaja kantseleitund Manhattanil teisipäeviti kella 9-4. Kaasaskantav telefon: 1-908-670-6512.
Organist: Ingrid DeSisto
Koguduse esimees: Endel Reinpõld
tel.: 212 685-0776

Suurel reedel, 5. aprillil kell 2 p.l. jumalateenistus armulauaga. Solistina **sopran Robin Van Pelt.** Orelil **helik. Ingrid DeSisto.**

Ülestõusmispühal, 7. aprillil kell 2 p.l. jumalateenistus. Teenib **praost Thomas Vaga,** solistina **sopran Maarit Vaga ja tšellist Matteus Vaga.** Orelil **Maria Star.** Koguduse liikmetel on võimalus teha annetus ülestõusmispühade LIILIATE ostmiseks. Liiliate annetajad võivad samal ajal teha annetuse oma **lahkunud suguluste või tuttavate** mälestuseks, keda mälestatakse jumalateenistuse kestel. Jumalateenistusele järgneb pühade pidulik kohvilaud värvitud munadega. Lastele kingitusi.

Tooge oma lapsed kirikusse ja tulge ise kaasa. Lastele akendega varustatud mängutuba, kuhu kostab jumalateenistust, aga kust ei kosta laste hääled kirikusse.

Õige elab usust Kristusesse.

EELK SCHENECTADY-ALBANY pihtkond

Kirik: Immanuel Lutheran Church
1850 Union St. Schenectady

Koguduse õpetaja Thomas Vaga
tel.: 908 370-8317
Organist Silja Sepman

Laupäeval, 30. märtsil kell 3 p.l. PALMIPUUDEPÜHA jumalateenistus. Teenib abipraost **Valdeko Kangro,** orelil **Silja Sepman.** Jumalateenistusele järgneb kohvilaud ja koguduse aasta PEAKOOSOLEK.

EELK CONNECTICUTI KOGUDUSE jumalateenistused Connecticutis ja väljaspool

Koguduse õpetaja Valdeko Kangro
tel.: (203) 423-7526

PALMIPUUDEPÜHA KIRIK ANDOVERIS

Pühapäeval, 31. märtsil kell 2 p.l. on vastav jumalateenistus tee nr. 6 ja Long Hill Rd. nurgal Congregational kirikus. Teenib **õp. Valdeko Kangro.** Orelil **Juliana Chimiack-Davis.** Kohvilaud, millele järgneb koguduse nõukogu koosolek.

ÜLESTÕUSMISPÜHA KIRIK MANCHESTERIS

Pühapäeval, 7. aprillil kell 11 e.l. Läti kirikus, Winter & Gardens St. nurgal. Teenib **õp. Uudo Tari,** orelil **Juliana Chimiack-Davis.**

BROOKLYNIS

Pühapäeval, 7. aprillil kell 2 p.l. tee nr. 6 ääres Jaani kirikus. Teebib **kog. õp. Valdeko Kangro,** orelil **Juliana Chimiack-Davis.** Kohvilaud.

EELK BERGEN COUNTY KOGUDUS

Palisades & Linwood Ave., Bogota, NJ

Hooldaja õpetaja praost Thomas Vaga
Koguduse esimees Aksel Lehtmäe
707 Beechwood Dr. Wash. Twp.
Westwood, P.O., NJ 07675.
Telefon (201) 664-1669

Suurreedel, 5. aprillil kell 5 p.l. jumalateenistus armulauaga. Teenib **praost Thomas Vaga,** orelil **Ellen Brady.**

EELK LAKEWOODI PÜHAVAIMU KOGUDUS

Kirik: 607 East 7th Street, Lakewood NJ

Koguduse õpetaja: Thomas Vaga
tel.: 908 370-8317
Koguduse esimees: Harry Must
tel.: 908 363-1336
Organist: Maria Star

Jumalateenistused igal pühapäeval kell 10.

PÜHAPÄEVAKOOL iga kuu **kolmandal pühapäeval jumalateenistuse ajal. Juhatavad Erik ja Karin Must.**

Pühapäeval, 31. märtsil kell 10 PALMIPUUDEPÜHA jumalateenistus. „Kristus on uus Tempel". Solistina bariton **Harri Verder.** Järgneb kohvilaud.

Suurreedel, 5. aprillil kell 10 e.l. jumalateenistus armulauaga. Teenib **praost Thomas Vaga.** Orelil **Maria Star.**

Ülestõusmispüha varajane jumalateenistus toimub **pühapäeval, 7. aprillil kell 9 hommikul.** Teenib **praost Thomas Vaga.** Solistina **sopran Maarit Vaga ja tšellist Matteus Vaga.** Orelil **Maria Star.** Jumalateenistusele järgneb hommikusöök (pannkoogid, vorstid, kohvilaud), mille valmistab **Helgi Tarmo.** Värvitud munad ja munade koksimine. LASTELE kingituste „öngitsemine".

Võetakse vastu annetusi ülestõusmispühade LIILIATEKS. Annetajad võivad ka mälestada oma lahkunud sugulasi. BIBLESTUDY every Monday at 7:30.

EELK SEABROOKI KOGUDUS

Koguduse õpetaja Philip Tammaru
68 Cedarbrook Ave., Bridgeton, NJ
08302, tel.: 609 455-6749

Jumalateenistused iga kuu esimesel, kolmandal ja viiendal pühapäeval kell 10:45.

Pühapäeval, 31. märtsil kell 10:45 PALMIPUUDEPÜHA jumalateenistus.

Reedel, 5. aprillil kell 5 p.l. SUURREEDE jumalateenistus ARMULAUAGA.

Pühapäeval, 7. aprillil kell 10:45 ÜLESTÕUSMISPÜHA jumalateenistus.

EELK WASHINGTONI MARKUSE KOGUDUS

Calvary luteri kirik
9545 Georgia Ave. Silver Spring, MD

Koguduse esimees Feliks Tamm
tel.: (301) 292-1752

Ülestõusmispühal, 7. aprillil kell 2 p.l. jumalateenistus. Teenib **õp. Alar Helstein.** Orelil **Silvi Valge.**

EELK CHICAGO ESIMENE KOGUDUS

2618 N. Talman Ave, Chicago, IL 60647, tel.: (312) 252-8470

Pühapäeval, 7. aprillil kell 10:30 e.l. Ülestõusmispüha jumalateenistus armulauaga. Teenib **õp. A. Talistu.** Hiljem koosviibimine kohvilauas.

Pühapäeval, 21. aprillil kell 10:30 e.l. koguduse AASTAPÄEVA pühitsemise jumalateenistus. Teenib **hr. E. Järvet.** Hiljem päevakohane koosviibimine kohvilauas.

EELK CHICAGO PAULUSE KOGUDUS

Ilse Vööbus, esinaine
100 Forest Place # P7, Oak Park, IL 60301, tel.: 708 386-6274

Pühapäeval, 7. aprillil kell 2 p.l. Kristuse ülestõusmise püha jumalateenistus Luther Memorial kirikus, Chicagos. Teenib **õp. Arnold Talistu.** Orelil **Regina Võhma.**

Pühapäeval, 21. aprillil kell 2 p.l. jumalateenistus Eesti Majas. Teenib hr. **Elmar Järvet.** Orelil **Regina Võhma.**

EELK CLEVELAND-OHIO KOGUDUS

Karin Ruus, esinaine
14550 Walking Stick Way, Strongsville, OH 44136. Tel. (216) 238-0456.
Peeter Orro, organist.

Pühapäeval, 7. aprillil kell 9:15 e.l. ÜLESTÕUSMISPÜHA jumalateenistus Ungari kirikus, Denison Ave. ja West 98. tänav. ARMULAUD. Teenib **õp. Ando Kass.**

EELK PORTLANDI KOGUDUS

Portlandi Läti Kirik
5500 S.W. Dosch Rd.
JUMALATEENISTUSED

7. ja 21. aprillil ning 5. ja 19. mail.

PIIBLITUNNID

toimuvad igal esimesel ja kolmandal **neljapäeval kell 1 p.l. Ute Beckman'i** kodus, 2732 N.E. 15th Ave.

EELK SAN FRANCISCO KOGUDUS

Juhatuse esimees Peeter Grüner
6231 California St., San Francisco CA 94121. Tel.& Fax:(415) 668-5015

SAN FRANCISCOS, Christ Church, Lutheran, 1090 Quintara St.

SAN MATEO

Pühapäeval, 14. aprillil kell 14:00 Ülestõusmispüha jumalateenistus. Teenib õp.k.t. **Peet Jürgenstein.** Koosviibimine.

EELK LOS ANGELESE KOGUDUS

859 Cedarwood St., Orange, CA 92669

Õpetaja kt. Peet Jürgenstein
912 N. Lemon #A, Anaheim, CA 92805
Tel.: 714 778-3117
Koguduse esimees: Heino Nurmberg
Tel.: 714 633-3234

KIRIKUD:

Los Angeles: *Latvian Ev. Luth. Church, 1927 Riverside Dr*

Oranges: *Christ Lutheran Church, 2715 E. La Veta Ave.*

Reedel, **5. aprillil** kell 2.p.l. **suurreede** jumalateenistus **Los Angelese kirikus muusikalise osaga. Armulaud.** Teenib õp.kt. **Peet Jürgenstein.** Organist **Gayel Irwin.**

Pühapäeval, 7. aprillil kell 2 p.l. **ülestõusmispüha** jumalateenistus **Los Angelese** kirikus. Teenib õp.kt. **Peet Jürgenstein.** Solist **Matti Rüvald.** Organist **Gayel Irwin. Kohvilaud.**

EESTI BETAANIA NELPÜHI KOGUDUS

150 East 62 Street, NYC
(United Methodist Church)

Tel.: (516) 561-1621

Jumalateenistused iga kuu **esimesel ja kolmandal pühapäeval kell 2 p.l.**

Pühapäeval, 7. aprillil kell 2 p.l. ÜLESTÕUSMISPÜHA jumalateenistus. Külalisjutlustaja **Päivo Kasekamp,** enidene Tartu Metodisti kiriku pastor. Solistina laulab: **Tiia McGovern.** Juhatab **Leevi Kiil.** Järgneb Issanda laud.

Kõik on südamlikult teretulemast!

LONG ISLANDIL EESTI KODUS

Kõik on teretulemast!

Laupäeval, 6. aprillil kell 1 p.l. L.I. Eesti Kodus ÜLESTÕUSMISPÜHA jumalateenistus armulauaga. Teenib **abipraost Valdeko Kangro.** Organist **Ingrid DeSisto.** Koosviibimine kohvilauas.

Dr. rer. pol Vanda Raigna 1907-1995 IN MEMORIAM

Möödunud aasta detsembris lahkus jäädavalt meie hulgast majandusteaduste doktor Vanda Raigna. Ta sündis 7. augustil 1907. aastal Paasvere-Ristil Virumaal kooliõpetaja eelviimase tütrena perekonnas, kus oli üheksa last. Esimesed kooliaastad õppis ta Paasvere vallakoolis ning kaks viimast algklassi Vao algkoolis oma kahe vanema õe juures. Edasi viisid õpingud ta Väike-Maarja gümnaasiumi 1920. aastal, mille ta lõpetas 1926. aastal. Olles kaotanud oma ema juba koolipäevil aastal 1923 ning isa haiguse tõttu, tuli tal pärast gümanaasiumi lõpetamist kohe asuda oma elu ülalpidamist teenima. Ta alustas töötamist Väike-Maarja Ühispangas 1927. aastal kuni asumiseni Tallinna 1939. aastal, kus ta töötas Eesti Pangas. 1938. aastal immatrikuleeriti ta Tartu Ülikooli majandusteaduskonna üliõpilaseks. Sõda ja okupatsioonid ei lasknud tal oma õpinguid jätkata ja lõpule viia Eestis.

Saksa okupatsiooni ajal leidis ta tööd saksa õlifirma Baltische Öl (Balti õli) juures Väike-Maarjas. Kui firma 1944. aasta sügisel koos ametnikega Saksamaale Dormettingeni evakueeriti, jõudis Vanda Raigna Saksamaale. Seoses sõjasündmustega lõpetas firma sääl oma tegevuse. Pärast sõja lõppu siirdus Vanda Raigna edasi eesti põgenikelaagrisse Geislingenis.

Kui Prantsuse okupatsioonivõimud Tübingeni Ülikooli 1945. aasta sügisel uuesti avasid, astus Vanda Raigna Tübingeni ülikooli majandusteadust õppima, et oma Tartus alustatud õpinguid lõpule viia. Prantsuse okupatsioonivõimud olid andnud Tübingenis õppivate eesti üliõpilaste kasutusse ühe rekvireeritud endise üliõpilasorganisatsiooni maja, mis kindlustas Tübingenis õppivaile eesti tudengitele kindla päävarju. Neis suhteliselt lahedais tingimusis sai Vanda Raigna oma õpingud lõpule viia ning 1950. aastal promoveeruda majandusteaduste doktoriks.

Samal aastal emigreerus ta Ameerikasse ja asus tööle New Yorgis. Pärast kodunemist inglise keelega leidis ta töökoha ühes New Yorgi pangas - Schroeder Banking Corporation - kus ta töötas kuni pensionile minekuni 1972. aastal. Oma pangandusala teadmisi täiendas ta vahepääl õpingutega Ameerika Pangandusinstituudis (American Institute of Banking). Nautinud lühikest aega oma pensionäripõlve, otsustas ta uuesti tööle asuda. Leidnud koha ,,ajutise töötajouna'' Morgan Guaranty Trust Company pangas 1974. aastal, töötas ta sääl veel ligi kakskümmend aastat kuni 1993. aastani, et alles siis lõplikult erru minna.

Vanda Raigna oli laiade huvidega inimene. Pääle oma eriala oli ta hästi kodus ka botaanikas ja eriti aianduses, ent nende kõrval käis ta pidevalt kuulamas kunstiajaloo loenguid New Yorgi suures kunstimuuseumis - The Metropolitan Museum of Arts. Ka tervise ja tervishoiu küsimused kuulusid tema huvideringi. Ta kuulus Eesti Teaduslikku Ühingusse Ameerikas ja oli palju aastaid Ühingu revisjonikomisjoni liige.

Vanda Raigna armastas palju reisida, mitte ainult Euroopas, vaid ka Põhja-Aafrikas (Egiptus) ning Kesk- ja Lõuna-Ameerikas. Kuna tal oli Eestis suur perekond, tavatses ta sageli külastada kodumaad, mõnikord isegi mitmel teineteisele järgneval suvel.

Vanda Raigna suri 30. novembril 1995. aastal oma kodus Leonias, NJ pärast lühikest haiglas viibimist. Ta põrm tuhastati ja viidi Eestisse, kus ta maetakse Väike-Maarja kalmistule oma vanemate kõrvale. Väike-Maarja kirikus, mis on põlvkondi olnud Raignate perekonna (enne eestistamist Roosvalt) kodukirikuks, ristiti ka Vanda ja sääl käis ta ka leeris. Nüüd läheb ta sinna lõplikule puhkusele. Teda jäävad leinama sugulased Eestis ning sõbrad ja kolleegid Ameerikas

V. Kõressaar

Armast koguduse liiget

Ida Lambot'it

sünd. 30. märtsil 1906 Rohuneemel
surn. 7. märtsil 1996 Philadelphias

mälestab leinas

EELK Philadelphia kogudus ja õpetaja

Kallist

Ida Lambot'it

mälestavad kurbuses

Hilda Stern
George Suld abikaasaga

Mälestame leinas

Marit Riivet'it

ja avaldame südamest kaastunnet
Ainole perekonnaga

Ülle Ederma
Harald ja Reet Laupa
Harry ja Aili Madissoo
Viktor ja Thea Puskar
Hans ja Eevi Raudsep
Lembit ja Imbi Sepp
Viktor ja Pia Serspinski

Artur Grönberg IN MEMORIAM

17. veebruaril s.a. varises Durham'is, North Carolina's, manalasse suur eesti rahvuslane ja Eesti Üliõpilaste Seltsi lugupeetud auvilistlane Artur Grönberg. Ta oli üks nendest eesti tammedest, kelle eluiga haaras endasse kogu Eesti lähema ajaloo: tsaariaeg, Vabadussõda, esimene iseseisvusaeg, pagulaspõlv ja nüüd uuesti vabanenud Eesti. Artur Grönbergi matus toimus Montrealis EÜS-i auvalve saatel 22. veebruaril. Ta maeti eestlaste kalmistule, ,,Rideau Gardens'', perekonna matusepaika.

Artur Grönberg sündis 12. jaanuaril 1908 Haapsalus laevakapteni pojana. Juba nooruses ilmnes tema aktiivsus ja teotahe, esimesena skautluse alal. Ta saavutas skautmasteri astme, alustas skaudijuhtide harjutus kooli 1922 ning oli viimaks Lääne Maleva juht.

Kõrgem haridus aga kutsus ja 1928. aastal astus Artur Tartu Ülikooli majandusteadust õppima. Samal ajal liitus ta ka EÜS-iga. Pärast ülikooli lõpetamist järgnesid viljakad aastad ajakirjanduse tööpõllul, millest kujunes Artur Grönbergi suurim kutsumus. Juba üliõpilaspõlves tegi ta kaastööd ,,Päevalehele''. Sellele järgnes tegevus ,,Uus Eesti'' toimetusliikmena ja sama ajalehe esindajana Soomes. Tänu Ajakirjanike Liidu stipendiumile võimaldus Arturil ennast kutsealaselt Rootsis täiendada. Eesti iseseisvuse lõppaastatel oli A. Grönberg ,,Uus Eesti'' välisuudiste osakonna juhataja ning Riigi Ringhäälingu välispoliitiliste ringvaadete toimetaja.

Raskel Nõukogude aastal 1940-41 varjas A. Grönberg ennast pikemat aega põrandaalusena, pääsedes seega arreteerimisest. Saksa okupatsiooni aastatel töötas ta algul ,,Eesti Sõna'', hiljem ,,Lääne Sõna'' toimetuses, kuid kindlameelse isamaalasena sattus ta siin võimudega konflikti Soome põgenejate abistamise pärast. Ei jäänud muud üle kui põgeneda kalapaadil Rootsi juba 1943. a. suvel, esialgu perekonda maha jättes.

Rootsi pinnal ei jäänud Artur teadagi istuma, vaid otsis kohe teid ja võimalusi, kuidas kodumaad ja ta rahvast aidata. See aeg ei lasknud ennast kaua oodata, sest juba aasta hiljem vallandus suur põgenemine, mis ka Arturi abikaasa Kristina Rootsi järele tõi. Artur Grönbergi tegevusväli muutus nüüd ulatuslikuks. Nii oli ta näiteks viis aastat Stockholmi Abistamiskomitee asjaajajaks. Kohe peale sõja lõppu organiseeris ta koos komitee juhataja Johan Kõpu ning sekretäri Vera Poska-Grünthaliga suurejoonelise pakkide saatmise eesti põgenikele Saksamaal. Ta asutas samuti ajalehe ,,Teataja'', oli üks Eesti Komitee asutajatest ning Eesti Skautmasterite Kogu esimees. Kõigele lisaks ei unustanud ta oma akadeemilst kodu, sest juba 23. augustil 1944 organiseeris Artur ,,Vikingshill'i'' põgenikelaagris (mille juhiks ta oli!) EÜS-i liikmete esimese kokkutuleku. See samm pani aluse Seltsi uuestisünnile paguluses.

Aastatel 1950-1967 elas Artur Grönberg perekonnaga Montrealis, Kanadas. Ta oli üks Montreali EÜS-i koondise asutajatest ja hiljem selle esimees. USA—sse asudes siirduti North Carolinasse, kus Arturi abikaasat ootas töökoht ühe ülikooli juures. Ka Artur töötas mitmes osariigi ülikoolis, kuid pühendas ennast samal ajal talle omase innuga eesti kultuuriloo ja EÜS-i ajaloo uurimisele. Sellest viljakast tööperioodist põlvneb suurteos ,,Eesti Üliõpilaste Seltsi ajalugu II'', mis on hiigelsaavutus, arvestades pagulasolusid. Teatavasti ilmus ajaloo esimene köide (aastad 1870-1905) Johan Kõpu sulest juba 1925. aastal. Loomulikult oli kava seda jätkata, kuid rasked ajad tõmbasid plaanidest kriipsu läbi. Alles paguluses, 1985, võisime tänu Arturi ennastsalgavale tööle hoida

Järg 11.lk.

Lahkus kena sõber

dr. Gunnar Nirk

Mälestavad

Mare ja Nils Attemann
Hans ja Hilja Bergey
Don ja Tiiu Booth
Maimu Haan
Stella ja Pat DAquila
Vaino ja Arno Kiiss
Taimi Lepasaar
Bob ja Helgi Lunt
Tiina ja Henn Liiv
Inge ja Oskar Lukk
Maia ja Eino Saaremaa
Gerda Virks
Hilda Virks
Tiina Uustal

Armast

Richard Härm'i

mälestavad

Edith ja Arvo Reiman

Käesoleva aasta alul Austraalias lahkunud armast coeterit

Heino Sumbak'ut

mälestavad vaikses leinas

Olgred Aule
Jüri Elken
Leo Kuus
Asko Normet
Louis Saral

Surma läbi lahkus meie

vil!

dr. Gunnar Nirk

Mälestab kurbuses

EÜS-i Kirde-Ameerika Koondis

Puhka rahus, armas ema ja vanaema

Alma Kikas

sünd. 17. jaanuaril 1899 Tapal
surn. 18. märtsil 1996 Montrealis

Leinavad kurbuses

poeg Uno Kruse
pojapoeg Walter
tütar Evi Williams abikaasaga
tütrelapsed Ingrid, Mark ja Christine

Lahkus kallis sõber ja klassiõde

Ellen Ambre

neiuna TIBAR

Mälestab

Virve Kangro

Lahkunud armast perekonnasõpra

Marit Riivet'it

mälestavad kurbuses ja avaldavad kaastunnet tütar Ainole perekonnaga

Silvi Uudna
Avo Uudna perekonnaga
Krista Uudna Tammaru Tarmoga
Helmi Senkel
Linda Ojamaa perekonnaga
Teele ja Ilmar Rebane
Viiu Vanderer Isak

Lahkus jäädavalt armas

Marit Riivet

Avaldame sügavat kaastunnet perekonnale

Virve ja Ilmar Aasmaa
Agate ja Lembit Koorits
Karin Koorits
Anu ja Uku Peets
Imbi ja Arvid Truumees

Avaldame südamlikku kaastunnet
Ainole ja Antsule,
Toomasele ja Lindale, Eddiele ja Aikile
nende ema ja vanaema

Marit Riivet'i

surma puhul

Mari ja Rein
Anne ja Jüri
Memme
Linda ja Enn perega
Laine ja Carl perega

Tänuavaldus

Südamlikum tänu kõikidele isiklikkude kaartide, kirjade, telefonikõnede ja ajalehe veergudel avaldatud kaastunde eest minu abikaasa **Mihkel Sooviku** surma puhul. Tänu Seabrooki ja Detroidi kogudustele ja nõukogudele ja organisatsioonidele kadunut mälestamast.

Leinaja lesk ja pere.

Tänuavaldus

Südamlik tänu kõigile, kes meie armsa isa **Harry Liivaku** lahkumise puhul meile kaastunnet avaldasid. Samuti olgu tänatud meie isa sõbrad, kes ajalehe mälestuskuulutuste kaudu teda mälestasid.

Tänutundes **Reet ja Tiiu**

Artur Grönberg IN MEMORIAM

Algus 10.lk.

käes ajaloo teist köidet (1905-1940) ja ,,Eesti Üliõpilaste Selts Paguluses "(1979)

Käesolevate ridade autoril on eriline tänuvõlg lahkunud auvil! Artur Grönbergile. See oli 1970-ndate aastate keskel, kui Artur, Seltsi kirjanduskomisjoni esimehena mind koopteeris EÜS-i häälekandja, bülletääni ,,EÜS Paguluses" toimetajaks. Pikk on isalike nõuannete, juhatuste ning väärtusliku kriitika loetelu, mida paljude aastate jooksul sain.

Nüüd on see väsimatu töömees ja suurepärana inimene läinud puhkama igavest und. Mälestus temast aga ei kao. Meile, EÜS-i liikmetele, oli Artur mitte ainult heaks sõbraks ja auvilistlaseks, vaid ka ühe olulise Seltsi ajaloo lõike kehastuseks. Arturit jäävad leinama abikaasa, tütar Tiiu-Mai Vanderer perekonnaga, sugulased Eestis, Eesti Üliõpilaste Seltsi rohkearvuline pere üle maailma ja palju-palju sõpru ning tuttavaid.

Puhka rahus, armas seltsivend!

Raul Pettai

Lahkus meie armas sugulane

Linda Kodurand

Mälestavad leinas

Helve Ludi
Vello ja Da[illegible] Ludi
Heather Mari ja Max Procktor
Endla Trossek Kodu-Eestis

Lahkus kallis klassiõde

Ellen Ambre

Sünd. TIBAR

Mälestab leinas

Ellen Kähr Hillier

Mälestan oma kallist sõbrannat

Ellen Ambre't

Oled igavesti minu südames

Päike Kasak perekonnaga

Lahkus kauaaegne perekonnasõber

Richard Härm

Mälestavad kurbuses ja avaldavad südamlikku kaastunnet Ernale ja Enele perekonnaga

Kirsti Aro
Merike Aro-Rutherfurd perekonnaga

Lahkus

Gunnar Nirk M.D.

Mälestavad kaasvõitlejad Göttingeni ülikoolist ja avaldavad kaastunnet perekonnale

Ulve Aries
Erika Briggs
Elmar Järvet
Stella ja Arno Karolin
Maara ja Harry Koellu
Agnes Lukas
Johannes Piiper

Lahkus lugupeetud klassijuhataja/õpetaja

Paul F. Saagpakk

Mälestab

George Süld
Gustaf Adolfi Gümnaasiumi 25-s Lend

Lahkus armas ema, vanaema ja vanavanaema

Olga Plitko

sünd. 22. jaanuaril 1905 Eestis
surn. 5. märtsil 1996 Baltimores

Leinavad

Ivar Leius perega
Ülo Leius perega

Lahkus armas vend

Aare Martinson

sünd. 2. juulil 1930 Tallinnas
surn. 4. märtsil 1996 Tartus

Mälestavad sügavas leinas

Rein perekonnaga Eestis
Märt perekonnaga USA-s
Jüri perekonnaga USA-s
Aime pojaga USA-s
Marje Kanadas

Raske peaaju vähi kätte langes meile väga armas

Urve Virmastu Hood

sünd. 30. augustil 1939 Eestis
surn. 5. märtsil 1996 Ameerikas

Teda mälestavad sügavas leinas

abikaasa Donald
pojad David ja Mark
ema Marta
sugulased Ameerikas ja Euroopas

Armas hõimlane

Ella Grabbi

Sind mälestavad leinas

Lonni Napp
Neeme Napp perekonnaga
Lembit Napp perekonnaga

Armas ema

Ella Grabbi

sünd. 1. augustil 1898 Narvas
surn. 14. märtsil 1996 Rockville, MD

Sind leinavad

poeg Rein
poeg Hellar ja Irja
pojapoeg Indrek ja Anu,
Luis, Lili, Karl Herbert
pojapoeg Kristjan ja Lisa
Erika Talvi, Priit Kalle

Lahkus meie armas

Enn Raidna

sünd. 24. mail 1936 Tallinnas
surn. 6. märtsil 1996 Seattles

Valusas leinas

abikaasa Linda
pojad Allan ja Paul
ema Wilma Stewart

Pika haiguse järele lahkus meie armas

Eva Kruusimaa

sünd. 31. detsembril 1901 Saaremaal
surn. 7. märtsil 1996 Seattles

Mälestavad leinas

tütar Linda Raidna
lapselapsed Allan ja Paul
Wilma Stewart

Armast ema, vanaema ja tädi

Marit Riivet'it

sünd. 18. novembril 1908 Simunas, Eestis
surn. 16. märtsil 1996 East Brunswick, N.J.

leinavad kurbuses

Aino ja Ants
Toomas ja Linda
Eddi ja Aiki
Sugulased Eestis:
Saima, Arvo ja Toivo perek.
Hilda Reidolf
Elsa Heering perega

Armast

dr. Gunnar Nirk'i

mälestavad leinas

Nora ja tütred peredega

Lahkus armas koguduse asutajaliige

Marion Saar-Salowsky

sünd. 18. septembril 1920 Tartus
surn. 17. märtsil 1996 St. Petersburg, FL

Mälestab

EELK Kesk-Florida kogudus ja õpetaja

„Ei ma sure, vaid jään elama".
Laul 118:17

Suri
dr.vet.
Ants Pallop

Matusetalitus toimub
laupäeval, 30. märtsil kell 2 p.l.
Lakewoodi eesti kirikus.
607 East 7th Street

Kauaaegset sõpra

Artur Grönberg'i

mälestab

Villemi pere

EESTI